

Seks leksjoner om islam

Marzieh Gail

BAHÁ'Í FORLAGS STUDIESERIE NR. 31

Seks leksjoner om islam

Marzieh Gail

BAHÁ'Í FORLAG

OSLO 1997

Originalens tittel: *Six Lessons on Islám*

© The National Spiritual Assembly
of the Bahá'ís of the United States, 1953

Teksten er oversatt til norsk av
Borghild Rydland
og gjennomgått av en komite underlagt
Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Norge

© Bahá'í Forlag 1997

ISSN 0801-650X

Innhold

	Utgiverens forord	
I	Muhammed	1
II	Muhammed (fortsatt)	11
III	« <i>Et godt eksempel</i> »	22
IV	Koranen	33
V	Hva er islam?	43
VI	De hellige imamer	54
	Bibliografi	65
	Utvidet kildefortegnelse	66
	Glimt fra Koranen	69
	Noen viktige begivenheter i islams historie	71
	Biografiske opplysninger om Marzieh Gail	72

Utgiverens forord

Den norske teksten bruker samme translitterasjon av arabisk og persisk som den engelske utgaven, med unntak av enkelte egennavn (Muhammed, Husayn, Hafiz, Koranen, Kaba, Mekka etc.) og begreper (islam, imam, hadith, sjia etc.) der en egen norsk skrivemåte kan sies å ha etablert seg.

Forfatterens kildehenvisninger er i noen tilfeller supplert eller presisert, i teksten så vel som i bibliografien. En samlet oversikt over de ulike kildene finnes i «Utvidet kildefortegnelse» bak i boken som et tillegg til den engelske utgaven. Bortsett fra i sitater fra Koranen og Bibelen er originalens henvisninger flyttet til fotnotene, for å lette lesningen.

Oversikten bak i boken over noen viktige begivenheter i islams historie bygger på og supplerer originalens kronologiske fremstilling, som er hentet fra H. G. Wells: *The Outline of History*¹.

Den norske utgaven er tilføyd utvalgte sitater fra Koranen og biografiske opplysninger om forfatteren.

¹ Herbert George Wells: *The Outline of History: being a plain history of life and mankind ...* (London 1919-20).

SEKS LEKSJONER OM ISLAM

I MUHAMMED

En biolog har sagt at vi er badet i vår tids vaner, som kjertlene i sine sekreter. Vi er i stor utstrekning barn av våre omgivelser. Men det finnes ett vesen som ikke er produktet av sine omgivelser. Det er den hellige personlighet som fremstår blant oss som Guds manifestasjon. Han står utenfor og er hevet over vaner, tradisjon og omgivelser. Bare ved å følge ham blir også vi frigjort fra forfedrenes mønstre og kan begynne på et nytt mønster. Han er virkeligheten – sannheten, og sannheten gjør oss fri.

Materialisten sier at mennesket er et produkt av sin tid. Derfor kan ikke materialisten gjøre rede for Guds profet. I Arabia står det plutselig frem en araber som ikke er som andre arabere. Han kaller folk til å handle mot skikk og bruk. Han knuser avgudsstøttene. Tenk på hvordan dette virket på dem: Noe som de var blitt opplært til å tilbe, ble veltet over ende og slått i knas. I dag blir også vi bedt om å knuse avgudene – de avgudene som er skapt av menneskets egen fantasi. ‘Abdu’l-Bahá sier at de andre avgudsbildene i hvert fall hadde en mineralsk eksistens, mens menneskehetens nåværende avguder bare er innbilninger og ikke har mineralsk eksistens engang.¹

Vår målestokk for å bedømme Muhammed er bahá’í-troen. Mye av stoffet om Muhammed er skrevet enten av muslimer som har gjentatt uverifiserte overleveringer om ham, eller av fiendtlig innstilte personer fra Vesten. Fremdeles er vi ofre for århundregammel propaganda mot ham. Dante, for

¹ Jf. Laura Clifford Barney (red.): *Some Answered Questions* (Wilmette 1954), s. 171.

eksempel, plasserte Muhammed og imam 'Alí i åttende krets, niende fangehull, i verket *Inferno*.¹ I middelalderen ble han på engelsk kalt Mahound, under påvirkning av det engelske hound². I dag ber faktisk den protestantiske kirke i Nord-Amerika folk om å studere islam og andre religioner, og jeg er sikker på at dette i noen grad skyldes femtifem års kontinuerlig bahá'í-undervisning. *Collier's Magazine*, som leses av millioner, hadde en artikkel om en prest som i samtale med en krigsveteran sa at alle religioner er én og den samme, og at veteranen burde studere dem alle. Artikkelen nevnte spesielt islam.³ Men jeg hadde medfølelse med den stakkars veteranen, for uten lyset fra bahá'í-troens lære ville han finne at studiet av islam – eller hvilken som helst av de tidligere religioner – er en forvirrende geskjeft.

For å studere islam trenger vi nye bøker. Vi trenger en revurdering ved fremtidige bahá'í-forskere, av alle tilgjengelige data, i lys av Bahá'u'lláhs lære. Beskytteren fortalte en pilegrim at bahá'íene må forsvare islam i Vesten. Vi må omvende folk – ikke til islams institusjoner, som nå er avskaffet av Báb og Bahá'u'lláh, men til islams sannhet som et steg videre i den guddommelige åpenbaring etter kristendommen. Ved å kjenne islam kan vi bedre forstå å verdsette vår egen tro. Beskytteren henviser til islam som «kilden til og bakgrunnen for»⁴ vår tro, og han sier at vi trenger «solid kjennskap til islams historie og læresetninger»⁵, og at «Særlig oppmerksomhet må de vie granskingen av de institusjoner og omstendigheter som er direkte forbundet med deres egen tros opprinnelse og fødsel, med statet som dens Forløper påbe-ropte seg og med lovene åpenbart av dens Opphavsmann».⁶

1 XXVIII, 22-63. [O. a.]

2 «Hound» betyr «hund». [O. a.]

3 *Collier's Magazine*, desember 1947.

4 Shoghi Effendi: *The Advent of Divine Justice* (Wilmette 1939), s. 41.

5 Idem.

6 Idem.

Et interessant likhetspunkt mellom oss og muslimene er at både våre og deres hellige tekster er autentiske, mens forskere ikke godtar hele teksten i evangeliene som autentisk. En kan også merke seg at Det nye testamente henviser til Peter som Jesu etterfølger, men ikke gir noen særskilte lover angående ekteskap, valfart, faste og lignende. Koranen, derimot, inneholder en lang rekke lover, men tier om etterfølgelsen, mens vi i bahá'í-læren finner at både lovene og etterfølgelsen er særskilt innstiftet.

Ordet *islam* er ikke avledet av Muhammeds navn. Det kommer av den arabiske roten *salima*, som dels oversettes med «overgivelse til Guds vilje», dels med «lydighet», «fred» og «frelse». En *muslim* er en som følger islam, som har overgitt seg til Gud, er lydig og har oppnådd frelse.

Islam er i begynnelsen fortellingen om to byer – Mekka og *Yathrib*, senere kalt Medina. Medina var en rik oase. Byen var et bondesamfunn; mange av klanene bestod av jøder som dyrket de store palmelundene. Medina led under malaria, og noen ganger var dammene og brønnene hennafarget av husdyrekskrementer slik at til og med kamelene ble syke av vannet. Den andre byen var Mekka. Det var en by med nakne åser, med skikkelige, brolagte gater, befestede hus og et rådhus. En samtidig afrikansk dikter skrev at i Mekka «fantet det ikke et gresstrå å hvile øyet på ... ingen jakt ... isteden bare kjøpmenn»¹. Det fantes ikke trær, ingen hager, bare noen få tornebusker. Det var så varmt at når man skulle torturere noen, kunne man bare legge vedkommende på bakken. De svarte steinhellene rundt Kaba måtte til og med sprøytes med vann før den rituelle barfotprosesjonen, og de tørket med det samme. Selv vannet fra den eldgamle brønnen Zemzem – som ifølge tradisjonen sprang opp fra sanden under Ismaels føtter da moren Hagar hadde satt ham ned i ødemarken – var noen ganger bittert. Andre brønner lå

¹ Jf. Emile Dermenghem: *Life of Mahomet* (London 1930), s. 22.

langt borte og var usikre. Mekka var et sted med «kvelende varme, drepende vind, svermer av fluer»¹. Om vinteren var byen oversvømmet av vann eller begravet i mudder. Vannet ødela husene, førte åtsler med seg og spredte epidemier. Det sies at en gang var det så mye vann rundt tempelet at en gudfryktig mann som skulle gå sine sju ganger rundt det, måtte svømme.

Folk i Mekka var handelsmenn. Hvert år forlot to store karavaner Mekka. Den ene drog til Jemen, den andre til Syria. I Esekiel fortelles det i 27. kapittel hvordan Tyrus så tidlig som i ca. år 600 f.Kr. ble beriket av arabiske kjøpmenn. En forteller skriver: «Steppene i Sentral-Asia og Arabia var de gamles hav, og flåten bestod av kamelkaravaner.»² De store karavanene hadde så mye som 3000 kameler og 200 mann. Hele byen kunne investere penger i dem. Ankomsten og avreisen for slike karavaner skapte stor oppstandelse og ble kunngjort med trommeslag.

En skribent hevder at araberne var de første som utnyttet internasjonal handel. Mekka var et møtested mellom Orienten og middelhavslandene. Bysantinerne fant at de ikke kunne unnvære de arabiske karavanene med juveler, krydder fra India, silke fra Kina, huder, metaller, parfyme, harpiks og dadler.^{3, 4}

Når reisene var over, hengav araberne seg til hasardspill, drikking og spekulasjon. I de store husene flommet vinen. Vi hører om en mann som eide to slavepiker som var berømte for sin sangstemme, og han kalte dem sine sikader. Han drakk seg full og gav en annen mann en blåveis. Senere

¹ Dermenghem, op. cit., s. 23.

² William Muir: *The Life of Moḥammad from original sources* (Edinburgh 1923, revidert utgave), s. xc.

³ Jf. Dermenghem, op. cit., s. 24-25.

⁴ I tillegg til handel og gjeting var arabernes «nasjonalindustri» å ta krigsbytte (Dermenghem, s. 175). Muhammed regulerte dette strengt ved at mesteparten skulle gå til veldedighet og til hæren.

angret han seg og gav mannen de to sangerinnene.¹ En annen araber spilte seg selv bort til en venn. Det var stadige stammekriger, fylleslagsmål og blodhevn. Dikterne nøt anseelse som datidens journalister og historikere og holdt årlige diktkonkurranser. «De sju gylne oder» var berømt blant araberne; dette var dikt som var skrevet med gullskrift på egyptisk silke. Et ordspråk sier: «Visdommen har landet på tre ting: kineserens hånd, frankerens hjerne og araberens tunge.» Araberne satte veltalenhet over alt annet, og en araber bad: «O, Gud, bevar meg fra å bli brakt til taushet i samtale.»² Dyktighet i våpenbruk og ridekunst ble også verdsett, og likeledes gjestfrihet på grensen til ødselhet. «Rikdommen kommer om morgenen og er borte innen kvelden,» sier en arabisk dikter.³

I Mekka, også kalt Bekka, bodde lederne i den sentrale, flate delen av byen rundt Kaba (dvs. i Batha). Vanlige folk bodde i de omkringliggende, brattere gatene, og fremmede, slaver og bermen bodde i utkanten. I ørkenen utenfor levde beduinene, som bodde i telt og var nomader.⁴

Det viktigste i Mekka var Kaba, eller kuben, den avlange steinbygningen som var et valfartssenter for hele Arabia. Araberne tilhørte utallige isolerte klaner og tilbød forskjellige avguder, men de pleide alle å komme til Kaba og samles der. Bygningen er omtrent sytten meter lang, fjorten meter bred og sytten meter høy. Den er dekket av et klede som helt fra Muhammeds tid er blitt fornyet hvert år. Ifølge tradisjonen var det Abraham som bygget Kaba på det sted som ble gitt ham og Ismael som stedet for en gudsdyrkelse som skulle

¹ Dermenghem, op. cit., s. 30.

² Reinhart Pieter Anne Dozy: *Spanish Islam. A history of the Moslems in Spain...* (New York 1913), s. 6.

³ Ibid., s. 5.

⁴ Beduinene så med forakt på både bønder og kjøpmenn. «Akk,» skrev en beduin-dikter, «hvis min kamel kunne høre om kremmerknepene, hvor mye kunne den ikke da vinne i Mekka ved å bytte grønt gress mot tørt!» (Dermenghem, op. cit., s. 31.)

være monoteistisk og universell. (Koranen¹ 22:27.) Om dette sier Koranen: «*Det første tempel som ble grunnlagt for menneskene er det i Mekka, som velsignelse og ledelse for all verden. I dette finnes klare tegn, Abrahams plass, og sikkerhet for den som betrer den. Det er en plikt for menneskene mot Gud å dra på pilegrimsreise til Huset, såfremt de finner utvei til det.*» (Koranen 3:90-91.) «Den sorte sten» (Hajaru'l-Aswad) er plassert i det sørøstlige hjørne av Kaba-muren. Den er halvsirkelformet, omtrent fjorten centimeter høy, nitten centimeter bred og rødsvart på farge. I *The Dawn-Breakers*² leser vi om hvordan Báb, etter først å ha gått rundt Kaba og utført alle tilbedelsesritualene, stod foran Den sorte sten og forkynte sitt kall. Området omkring Mekka (Haram) var og er fremdeles hellig. Fire måneder i året var viet generelt amnesti og våpenhvile, og det var da pilegrimene foretok sine reiser til Mekka og handelsmarkedene.

I tiden før Muhammed – i uvitenhetens dager (jáhilíyya) – stod det 360 avgudsbilder plassert inne i og rundt Kaba, like mange som året har dager. Hovedfiguren var Hobal, en skjeggpyrdet mann i rød agat med en hånd av gull og klær i mange farger. Folk spurte ham til råds om ekteskap, hvor de skulle grave en brønn og om andre problemer, ved å bruke spådomspiler. Vi leser om en dikter som ønsket å hevne mordet på sin far. Han oppsøkte et av disse gudebildene med tre spådomspiler som symboliserte «fortsett», «avstå» og «utsett». Tre ganger trakk han «avstå». Mannen ble rasende, brakk pilene i stykker og kastet dem på gudebildet idet han ropte: «Hadde det vært din far som ble myrdet, ville du ikke forbudt meg å hevne ham.»³ Noen ganger pleide folk å lure gudene ved å ofre en gasell når de hadde lovet en sau.

¹ Einar Berg (overs.): *Koranen* (Oslo 1980).

² Shoghi Effendi (red.): *The Dawn-Breakers. Nabil's Narrative of the Early Days of the Bahá'í Revelation* (Wilmette 1932), s. 133 ff.

³ Dozy, op. cit., s. 14. Også Stanley Lane-Poole: *Speeches and Table Talks of the Prophet Muhammad* (London 1882), s. xxiii.

De anerkjente en vag høyeste guddom som de kalte Alláh, men de gav ham medguder, mindre guder kalt al iláhát – gudinnene. Muhammeds lære var Lá iláhá illa'lláh – der er ingen iláh uten Alláh. Dette minner oss om Apostlenes gjerninger 17:23: «*Det som I altså dyrker uten å kjenne det, dette forkynner jeg eder.*» George Sale forteller i sin «Preliminary Discourse»¹ om en stamme som til og med dyrket en deigklump, men han sier at de viste større respekt overfor den enn enkelte kristne viser overfor sin deigklump, for de ville ikke spise den med mindre sulten tvang dem til det.

Qurayshene hersket over Mekka og passet på Kaba. De var en mektig arabisk stamme som utgjorde et slags religiøst hierarki, der medlemmene utførte slike funksjoner som å dele ut vann og mat til pilegrimene, føre tilsyn med rådhuset og heise fanen i krig. Muhammed var medlem av denne stammen og nært beslektet med fåmannsveldet. Hans bestefar ('Abdu'l-Muttallib) var den fremste høvdingen i Mekka, og hans onkel og beskytter (Abú-Tálib) en senere leder. Ved å rive ned gudebildene i Kaba ødela Muhammed i deres øyne også sin egen familie.

Menneskeheten har alltid omgitt sine frelseres fødsel med vakre historier. Vi kjenner hyrdene og englene den kvelden Jesus ble født. Zarathustras tilhengere sier at da han ble født, gledet selv trærne og elvene seg, og et guddommelig lys omgav huset. Den kvelden Muhammed ble født, så moren (Amíni) at det strømmet lys fra ham, helt opp til stjernene. Gudebildene i Kaba falt overende og lå med ansiktet mot bakken; over hele verden døde alterilden i magernes ildtempler.² Året var 570 e.Kr.¹

¹ George Sale (overs.): *The Koran* (London 1734). «Preliminary discourse on the religious and political condition of the Arabs before the days of Mohammed» er tilføyet Sales oversettelse som hans egne betraktninger om det emnet som tittelen angir. [O. a.]

² [Mohammed Tabari]: *Chronique de Abou Djafar Mo'hammed-ben-Jarír Ben Yazid*

Muhammed ble enten født etter farens død, eller så mistet han faren ('Abdu'lláh) like etter. En gjeterkone tok seg av ham i fjellene til han var fem år gammel, som skikken var. Han passet sauer. Seks år gammel mistet han sin mor, og bestefaren tok ham til seg. Han pleide å sitte ved siden av den gamle høvdingen på et teppe som var bredt ut i skyggen av Kaba. Åtte år gammel mistet han bestefaren, og onkelen tok seg av ham. Muhammed var fattig og hadde flere yrker. Han passet dyreflokker, drev en liten butikk, reiste på karavaneeekspedisjoner og til de store markedene. Han ble kjent for sitt rene liv og ble kalt *al-Amín* – «den betrodde».

I Mekka fantes det en fremstående og vakker kvinne som var blitt enke to ganger og nå var omtrent førti år. Hun var forretningskvinne, og som hennes agent ledet Muhammed med hell en av hennes karavaner til Syria. Hun hadde avvist lederne i Mekka, men nå ble hun forelsket i sin fattige og seksten år yngre slektning. Deres ekteskap er en av historiens sanne kjærlighetshistorier. Inntil hennes død tjuetre år senere tok Muhammed ingen annen kone, selv om polygami ble praktisert av nesten alle. Vi leser at det ble holdt stort bryllup. Der var lærflasker med dyrebar druevin; under faklene i de indre gemakker danset og sang brudens slavinner til musikk fra tamburiner; utenfor døren ble det slaktet en kamel, og kjøttet ble delt ut til de fattige. Muhammed og *Khadíjih* fikk flere barn. Alle sønnene døde. Så ble hun mor til *Fátimih*, den helligste kvinnen i islam.

Selv om Muhammed nå var en ganske bemidlet mann, deltok han ikke i det offentlige liv. Tidene var lovløse, og foruten å hjelpe de fattige holdt han seg for seg selv. Han drog ofte til et høyt, kjegleformet berg nord for Mekka og oppholdt seg i en hule der. Fra Hira-fjellet kunne han se mot øst og sør på andre fjell, og ellers på nakne mørke åser, grå

Tabarí (oversatt av Hermann Zotenberg) (Paris 1871), II, s. 234-5.

¹ «Elefantens år». Fødselen skjedde omtrent 55 dager etter Abrahams angrep. Caussin de Perceval beregner datoen til 20. august. Jf. Muir, op. cit., s. 5.

åser og hvite sanddaler.¹ Det var på dette fjellet han først så erkeengelen, omgitt av lys på en ildtrone. Og på grunn av dette gikk han, sterkt bekymret og dypt forpint, til Khadíjih, som trøstet ham. I ettertiden er Hira-fjellet blitt kalt Jabal-i-Núr, «Lysfjellet».

Det var en perser som het Salmán, og han hadde tilbrakt mange år av sitt liv med å reise rundt og lete etter en profet. Han ble født i en persisk landsby, og som gutt hadde han passet den hellige ilden. Så forlot han Persia og drog til Damaskus. Der gikk han fra den ene hellige mann til den neste – fire i alt. På sitt dødsleie sendte hver av dem ham videre til den neste. Da den fjerde døde, sa han til Salmán: «Dette er en tidsalder for profeter. Det vil bli sendt en Profet.»

I de dager var det ikke trygt å reise, for de som ble tatt til fange, ble solgt som slaver. På vei til Arabia ble Salmán fanget og solgt til en jøde i Medina. Salmán arbeidet i palme-lundene. Det var hans jobb å passe kamelen som drog vann-hjulet som hentet opp grunnvann til vanningsgrøftene. En dag da Salmán satt oppe i et palmetre, hørte han eieren sin snakke under treet. Eieren sa at det hadde fremstått en mann i Mekka som kalte seg profet. Salmán begynte å skjelve over hele kroppen. Han ble så opphisset at han nesten falt ned i hodet på eieren. Han gled ned fra treet, og eieren slo ham og sa: «Hva betyr det vel for deg?»

Bahá'u'lláh forteller oss i *Íqán* at «... når stunden nærmer seg da Solen på rettferdighetens himmel skal bli gjort åpenbar, og den guddommelige ledelses Ark skal seile på herlighetens hav, skal en stjerne vise seg på himmelen og gi sitt folk et forvarsel om at dette aller største lys skal komme. På lignende vis skal det på den usynlige himmel gjøres åpenbar en stjerne som overfor jordens folk skal bringe bud

¹ Jf. Muir, op. cit., s. 38.

om at hin sanne og opphøyede Morgen skal gry.¹ ... Likeledes ble – før Muhammeds skjønnhet ble avdekket – tegnene på den synlige himmel gjort åpenbare. Angående tegnene på den usynlige himmel, så fremstod det fire menn som etter hverandre kunngjorde for folket de glade tidender om at dette guddommelige lys hadde vist seg. Rúz-bih, senere kalt Salmán, fikk æren av å være i deres tjeneste. Når slutten nærmet seg for en av dem, sendte han Rúz-bih til nestemann, helt til den fjerde. Da han merket at døden var nær, talte han til Rúz-bih og sa: 'O Rúz-bih! Når du har tatt mitt legeme og begravet det, dra da til Hijáz, for der vil Muhammeds sol stå opp. Lykkelig er du, for du skal se hans ansikt!' »^{2, 3}

¹ Bahá'u'lláh: *The Kitáb-i-Íqán. The Book of Certitude* (Wilmette 1931; 2. utgave 1950), s. 62.

² *The Kitáb-i-Íqán*, s. 65.

³ «... det hersket, like før Muhammeds forkynnelse, en alminnelig følelse av at en forandring forestod. En profet var ventet, og kvinnene håpet ivrig at de ville få guttebarn, for i så fall kunne de bli mor til Guds Apostel. Og de mer tenksomme, som var påvirket av jødiske overleveringer, søkte det de kalte 'Abrahams religion'. Disse personene var 'hanifer', eller 'lenere'.» (Lane-Poole: *Speeches and Table Talks of the Prophet Muhammad*, s. xxiv-xxv.)

II MUHAMMED (fortsatt)

I ettertid sa Muhammed følgende om sin kone Khadíjih: «Da jeg var fattig, gjorde hun meg rik. Da hele verden forlot meg, trøstet hun meg. Når de behandlet meg som en løgner, trodde hun på meg.»¹ En beretning forteller at på åpenbaringsens tidlige stadium, mens Muhammed ennå hadde sjele kvaler på grunn av fenomenet, bad han Khadíjih om å svøpe kappen hans om ham som en slags beskyttelse. Da viste Gabriel seg for ham og sa: «*Du som ligger innhyllet i din kappe, stå opp og advar! Lovpris din Herre!*» (Koranen 74:1-3.)

Suren om Lyset gav ham trøst og fortalte ham at «*Gud har ikke forlatt deg*». Deretter kjente han seg sikker på sitt profetiske kall. Den trofaste ånd lærte ham å be, å foreta avvaskning, å stå og knele i tilbedelse. En dag mens han og Khadíjih bad sammen, kom den unge 'Alí inn i rommet. Han så at de bøyde seg for et tomrom. «Hva er det dere gjør?» spurte han. «Hvem bøyer dere dere for?» Muhammed svarte: «For Gud, hvis Profet jeg er.» 'Alí tok imot troen, og senere ble han kalt «Han hvis ansikt aldri ble tilsmusset», fordi han var så ung da han ble en troende at han aldri hadde tilbedt en avgud.

Da tre år var gått, ble Muhammed befalt å tale offentlig og vende seg fra avgudsdyrkerne. Koranen sier: «*Forkynn det du er pålagt, og vend deg bort fra avgudsdyrkerne.*» (15:94.) Han inviterte slektningene, de ledende i Mekka, og serverte en sau kokt i melk. Etter at de hadde spist, fortalte han dem åpent hva som hadde hendt, og sa: «Aldri har en araber skjenket sitt folk det jeg nå bringer dere... Hvem vil være min bror og hjelper?» En iskald taushet fulgte. Abú

¹ Dermenghem, op. cit., s. 44.

Lahab, en av onklene, trakk på skuldrene. Da brast det fra den unge 'Alí: «Jeg vil hjelpe deg, du Guds Profet!» Og da lo alle sammen, og møtet oppløste seg.¹

Muhammed forkynte, og folk i Mekka hånlo. De bad ham om å utføre mirakler: å gjøre åsene til gull, å la en bok falle fra himmelen, å vise dem Gabriel, å skaffe en brønn med rent vann, å forutsi hva vareprisen ville bli: «Kan ikke din Gud røpe hvilke varer som vil stige i pris?» Muhammed pleide å svare: «*Jeg er bare et vanlig menneske, som dere.*» (Koranen 18:110.) «*Meg er åpenbart at deres Gud er én Gud, så ta rett vei til Ham, og be Ham om tilgivelse! Vé over avgudsdyrkerne.*» (41:5.) Koranen sier videre: «*... men de fleste vender seg bort, og de hører ikke. De sier: 'Våre hjerter er tildekket mot det du kaller oss til, og der er tunghørthet i våre ører, og et slør mellom oss og deg...'*» (41:3-4.) De talte stort sett som våre dagers materialister. Koranen sier: «*Men de sier, 'Der er ikke noe annet enn jordelivet. Vi dør, og vi lever, – det er kun tiden som tilintetgjør oss'.*» (45:23.) En avgudsdyrker som skyldte en muslim penger, sa til ham at han skulle få pengene tilbake i den neste verden. Og Muhammed advarte dem: «*De som har funnet seg beskyttere utenom Gud ligner edderkoppene, som har bygget seg hus. Edderkoppens hus er i sannhet det skrøpeligste av alle hus, – om de bare forstod!*» (29:40.)

I tillegg til å fastholde at det fantes bare én Gud, og be folk vise rettferdighet fordi de ville bli kalt til regnskap i den neste verden, talte Muhammed igjen og igjen om den kommende «Time» og «Møtet med Gud». En gang holdt han opp to fingre og sa at han og «Timen» var så nær som de to fingrene. Koranen sier: «*Nei, de holder Timen for løgn. Men for dem som holder Timen for løgn har Vi gjort klar helvetes ild.*» (25:12.) Noen ganger kalte han den for «Begivenheten», og kapitlet i Koranen ved samme navn begynner som følger:

¹ Jf. Dermenghem, op. cit., s. 73-74.

«Når Begivenheten inntreffer, kan det ikke benektes at den inntreffer. Den fornedrer, – og opphøyer.» (56:1-3.) Andre ganger kalte han den for «Det knusende slag». Dette kapitlet begynner slik: «*Det knusende slag! Hva er det knusende slag? Hvordan kan du vite hva det knusende slag er? Den Dag blir menneskene som flagrende mygg, og fjellene som kardet ull!*» (101:1-4.) Det var Guds store dag han advarte dem mot – vår tid. For å kunne forstå Koranen her, er det helt nødvendig å studere *Íqán*. I suren om Morgengryet fortalte han dem: «... når Herren kommer, og englene, rekke etter rekke.» (89:23.)

På et senere tidspunkt i livet, mens Muhammed var i ferd med å gå inn i moskéen, sa en disippel: «Akk, du som jeg kunne ofre min far og mor for, de hvite hår kommer hastig til deg!» Og Profeten løftet skjegget sitt med hånden og så på det, og disippelens øyne fyltes med tårer. «Ja,» sa Muhammed, «(suren om) Húd og dens søstre har påskyndet mine hvite hår.» De spurte hva han mente med «søstre», og han svarte: «'Begivenheten' og 'Det knusende slag'.»¹

Folk i Mekka visste ikke hva de skulle tro om Muhammed. En stund hånte de ham: «Her kommer 'Abdu'lláhs sønn med sine nyheter fra himmelen!»² Deretter, da han fortsatte å advare dem og fordømme deres guder og fikk noen tilhengere, forsøkte de å bestikke ham: «Hvis du ønsker å legge deg opp rikdom ... skal vi samle en formue som er større enn noe av det vi andre har; hvis du trakter etter ære ... skal vi gjøre deg til vår høvding.»³ Han svarte: «*Fornekter dere virkelig Ham ... og gir Ham likemenn? Han er all verdens Herre!*» (Koranen 41:8.) De appellerte til Muhammeds onkel og beskytter, overhodet for hans klan, og denne onkelen bønnfalt ham om å slutte med sin lære siden han brakte øde-

¹ Johan Medows Rodwell (overs.): *The Koran* (London 1861; London og New York 1909), s. 225-226, note.

² Dozy, op. cit., s. 15.

³ Ameer 'Alí: *The Spirit of Islám* (London 1891), s. 98.

leggelse over seg selv og familien. Han svarte: «Om solen skulle stige ned i min høyre hånd og månen i min venstre, og jeg skulle få velge å oppgi mitt kall inntil Gud selv skulle åpenbare det, eller å forgå mens jeg fullfører det, så ville jeg ikke oppgi det.»¹ Qurayshene hindret ham fra å be i Kaba. De forfulgte ham, de dekket ham og disiplene med skitt mens de bad, de oppildnet barna og mobben til å følge etter dem og håne dem, og en kvinne strødde torner der Muhammed skulle gå. Bahá'u'lláh sier: «*Hvor tallrike var ikke de torner og tistler de strødde på hans sti! ... Så grove beskyldninger rettet de mot ham at ved berettelsen om dem forbyr Gud blekket å flyte ... eller siden å oppta dem... Av denne grunn ropte Muhammed: 'Ingen profet fra Gud har utholdt en slik fortred som jeg har utholdt.'*»²

Han sendte mange av disiplene i sikkerhet til Abessinia (år 615), der det var en from kristen konge. Da kongen spurte hvorfor de hadde flyktet, svarte de: «O konge, vi var ned-sunket ... i barbari og uvitenhet; vi tilbad avguder, vi levde i usømmelighet, vi spiste lik og uttalte avskyeligheter ... da Gud oppreiste en mann blant oss ... han kalte oss til Guds enhet ... til å sky laster og ... avstå fra det onde... Derfor har folk reist seg mot oss.»³ Å drepe Muhammed ville ha vært ensbetydende med borgerkrig, derfor torturerte folk i Mekka de stakkars disiplene hans isteden. Dag etter dag utsatte de etiopieren Balál for ørkensolen mens han lå utstrakt med en stein på brystet. De sa at han måtte avsverge Muhammed eller dø, og han svarte: «Det finnes bare én Gud, bare én Gud.» Han overlevde og ble den første muezzin.^{4, 5}

¹ Thomas Walker Arnold: *The Preaching of Islám* (New York 1913), s. 13-14.

² *The Kitáb-i-Íqán*, s. 108-109.

³ Ameer 'Alí, op. cit., s. 100.

⁴ *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon* forklarer begrepet slik: «muezzin (persisk uttale av arab. *mu'adhhdhin*), navn på den mann som fra moskeens tårn roper ut at bønnetiden er kommet.» [O. a.]

⁵ Datidens kristne brukte klokkekolven for å kalle til bønn, jødene brukte trompeter og Zarathustras tilhengere ild, sier Dermenghem (s. 267).

Bahá'u'lláh sier om ham: «*Betenk hvordan etiopieren Balál, skjønt han var uten boklig lærdom, steg opp til troens og visshetens himmel.*»^{1, 2} Muhammed kalte ham «Abessinias førstegrøde», akkurat som han kalte en annen disippel «Grekenlands førstegrøde». Det er viktig å huske at islam er en universell religion ment for hele verden og ikke i noen forstand en begrenset eller lokal tro.

Folk i Mekka sa: «Vit, o Muhammed, at vi aldri vil slutte med å avholde deg fra å forkynne, helt til enten du eller vi dør.»³

I tre år (617-619) isolerte de ham og hans slektninger i et avsidesliggende område av byen og forbød de andre borgerne å ha noe som helst med dem å gjøre.⁴ Så døde Khadíjih (i desember 619), og fem uker senere Muhammeds onkel og beskytter. Siden hans egne avviste ham, drog han til en annen by – Ṭá'if, et nydelig sted vel elleve mil unna, der det vokste frukttrær. Men folket steinet ham bort. Det var da han vendte tilbake til Mekka at han hadde visjonen om natteisen (*mi'ráj*, dvs. himmelfart), da han i ånden svevde opp gjennom de sju himler til Guds trone. Sure 17 i Koranen kalles Nattereisen. I *Íqán*⁵ omtaler Bahá'u'lláh Muhammed som «*Herren over 'mi'ráj*» og sier at hjertets speil må renses for å forstå reisens mysterium.

Man ville tro at dette var slutten på historien om Muhammed: Han selv og en liten gruppe, isolert i sanden, alene på kloden, omgitt av mennesker så ville at de begravde barn

¹ [Bahá'u'lláh:] *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* (Wilmette 1939), s. 83.

² Bahá'u'lláh sier: «*Den ærede etiopier Baláls gjerninger var så antagelige i Guds øyne at hans stammende tunges *sín* overtraff den *shín* som ble uttalt av hele verden.*» (Bahá'u'lláh: *Epistle to the Son of the Wolf* (Wilmette 1941), s. 76.)

³ Ameer 'Alí, op. cit., s. 107.

⁴ Vi bør huske at «Stammens mening var en ytterst viktig faktor for å regulere oppførselen,» slik Robert Lee Gulick påpeker i *Muhammad the Educator* (manuskript s. 21). «Den verste straffen var å bli utstøtt av stammen...» (Manuskriptet ble senere publisert med samme tittel i Lahore i 1961. [O. a.]

⁵ S. 187.

levende som en æressak, som drepte vilkårlig, og som – fordi hans lære betydde at nasjonalreligionen ble ødelagt og de mistet sin egen makt og rikdom – hadde ventet i tretten lange år på å utgyte hans blod. En av hans fiender skrev: «Vi leter forgjeves gjennom den verdslige histories sider for å finne et sidestykke til den kamp der Arabias Profet i tretten år – stilt overfor avskrekkelser og trusler, avvisning og forfølgelse – således beholdt sin tro uten å vakle, forkynte omvendelse ... møtte fornærmelser, trusler og farer med opphøyet og tålmodig tillit til fremtiden.»¹

Det var nå historiens vendepunkt kom. Beskytteren sa til en bahá'í pilegrim at vår Sak «drives fremover gjennom kriser. Sakens utbredelse utløser en krise ... og løsningen av krisen gjennom Sakens virksomhet letter utbredelsen av Saken.» Bahá'u'lláh sier at «*Jeg erkjenner, o du som er mitt hjertes attrå, at om ild skulle berøres av vann, ville den straks bli slukket, mens den ild du tente aldri kan slukne, selv om alle jordens hav skulle bli helt over den.*»² Vi som er troende, arbeider med noe som ikke lar seg tilintetgjøre.

Det som skjedde med islam, var følgende. Muhammed hadde ofte talt til andre stammer, til folk som pleide å komme til Kaba eller til de store markedene. Ved slike anledninger fulgte onkelen, den skjeløyde Abú Lahab (han og Zayd, Muhammeds adoptivønn, er de to eneste samtidige som nevnes ved navn i Koranen) etter ham og ropte: «Han er en bedrager som prøver å lede dere bort fra fedrenes tro!» Og de besøkende pleide å le og si: «Dine egne slektninger kjenner deg best. Hvorfor tror ikke de?» Men det var enkelte i Medina (Yathrib) som hørte på ham. De var trette av kampen mellom byens rivaliserende klaner og bad ham komme og bli deres høvding. Muhammed sendte disiplene sine til Medina. Det var i det skjebnesvangre år 622 – året for

¹ Muir, op. cit., s. 518.

² [Bahá'u'lláh:] *Prayers and Meditations* (Wilmette 1938), nr. 89, s. 150.

hedsjra (utvandring), som den muslimske kalenderen deretter tok utgangspunkt i.

Folk i Mekka slo seg nå sammen for å drepe Muhammed. De avtalte at alle klanene skulle angripe ham samtidig, slik at blodskylden ikke ville hvile på noen særskilt klan. De ventet utenfor huset og så at han lå på sengen i kappen sin. Men da morgenen rant, så de at det ikke var Muhammed som lå der, men 'Alí. Muhammed hadde unnsloppet til Medina, som fra da av ble kalt «Profetens By».

Muhammed kom til Medina i triumf. En sjeik festet turbanen på spissen av en lanse som banner. Over Profetens hode ble det holdt en parasoll av palmegrener mens hjelperne (anşár), de troende i Medina, omgav ham og svingte med sverd og spyd. I utkanten av byen steg han av hesten og vendte seg mot tilbedelsespunktet, Jerusalem. (Senere endret Muhammed qiblih til Kaba i Mekka. Bahá'íenes qiblih er Bahá'u'lláhs gravmæle.) Han bad sammen med hele folkemengden, og så sier fortellingen at han lot kamelen gå løs inn i byen, og der den knelte, ble det senere bygget en moské. Da Muhammed kom inn i byen, hilste han alt folket, selv barna.

Dermed ble folket i Mekka lurt for sitt bytte. Den foraktede utstøtte, han som de hadde kalt en skrullet dikter, en galning og en løgner, var nå overhodet for en stat. Og nå reiste hele Arabia seg mot Medina: Mekka samlet stammene, inkludert en «femtekolonne» inne i selve Medina. Slaget var i gang, mellom avgudsdyrkelse og sann tilbedelse, mellom Hobal og den allmektige Gud, mellom frihet og død.

'Abdu'l-Bahá sier i *Some Answered Questions*: «Dersom Kristus selv hadde blitt plassert i slike omstendigheter ... som kulminerte med at han flyktet fra sitt fedreland – dersom de lovløse stammene dette til tross fortsatte å forfølge ham, å slakte mennene, å røve deres eiendeler og å ta deres kvinner og barn til fange – hvordan ville Kristus ha opptrådt overfor dem? Dersom denne undertrykkelsen bare hadde rammet ham selv, hadde han tilgitt dem ... men om han hadde sett at

disse grusomme og blodtørstige morderne ønsket å drepe, rane og forurette alle disse undertrykte ... så er det sikkert at han ville ha beskyttet dem og satt seg til motverge mot tyrannene ... Å befri disse stammene for deres egen blodtørstighet var den største vennlighet, og å betvinge dem var en sann nåde.»¹ «Muhammeds militære ekspedisjoner ... var alltid defensive aksjoner.»^{2, 3}

Guds Profet hadde nå ti år igjen å leve. Det var år fylt med intens aktivitet. I slaget ved Badr ble krigerne fra Mekka slått på flukt. De reiste seg igjen, tre tusen mann sterk, og angrep Muhammed med hans tusen menn ved Uhud-åsen, fem kilometer fra Medina. Muhammed mislikte krig, men hadde intet valg. Han var så myk og mild at fiendene kalte ham kvinnfolkaktig. Da han falt ved Uhud, bad en disippel ham om å forbanne fienden. Han svarte: «Jeg ble ikke sendt som en forbannelse for menneskeheten, men som en som innbyr dem til det gode, og som en barmhjertighet.»⁴ Det var ved Uhud at de avgudsdyrkende kvinnene gikk til kamp mens de slo på sine tamburiner og sang: «Vi er døtre av morgenstjernen. Myke er teppene vi trår på ... vår hals er smykket med perler, og våre lokker dufter av moskus. De tapre som møter fienden, tar vi i favn, men de feige som flykter vil vi avsky – våre favntak er ikke for dem!» Det var her disse kvinnene lemlestet de døde, og at Hind, den berømte konen til Muhammeds erkefiende Abú Sufyán, rev ut leveren på en muslimsk helt og åt den. Det var dette slaget muslimene tapte fordi bueskytterne som holdt kavaleriet fra Mekka i sjakk, var ulydige mot Muhammed og forlot stillingene for å se etter krigsbytte. Muhammed ble såret i munnen og tinningen og ble meldt død. Da ‘Alí så ham, gråt

¹ S. 24-25.

² S. 22.

³ Jf. Luk 22,36: «*Han sa da til dem: Men nu skal den som har pung, ta den med, like- så skreppe, og den som ikke har sverd, han selge sin kappe og kjøpe sig et!*»

⁴ Mauláná Muhammed ‘Alí: *Muhammad the Prophet* (Lahore 1924), s. 262.

han av fortvilelse. Han hentet vann i skjoldet sitt og sa: «Vask blodet av ansiktet, o Guds Apostel, slik at mennene kan kjenne deg.»¹ Så heiste 'Alí Profetens banner og samlet de slagne muslimene. Avgudsdyrkernes seier var dyrekjøpt. De trakk seg tilbake for en tid, men i år 627 kom de igjen med 10000 mann og beleiret Medina. Etter råd fra perseren Salmán ble det brukt en ny krigslist som tidligere var ukjent i Arabia: det ble gravet en grøft rundt byen. Profeten selv arbeidet sammen med de andre da grøften ble gravet. En beretning sier at han «grep en hakke ... og slo med den på et stykke flint som hadde trosset graverne. Den gav fra seg en gnist, og han – fred være med ham – sa: 'I denne gnisten så jeg Khusrou² byer.' Så slo han igjen. Det kom en ny gnist, og han sa: 'I den så jeg Cæsars byer. Sannelig, Gud vil gi dem til min nasjon etter meg.'»³. Beleiringen varte i femten dager, men grøften reddet Medina, og en storm jaget fienden på flukt. Islam hadde seiret.

Etter slaget gikk Muhammed til datteren Fátimih, «og hun begynte å gråte og kysse ham på munnen, og han sa til henne: 'O Fátimih, hvorfor gråter du?' Og hun svarte: 'O Guds Apostel, jeg ser at du er medtatt, trett og kledd i utslitte klær.' Han sa: 'O Fátimih, Gud har åpenbart for din far at det er han som tilfører verdighet eller ringhet til ethvert hus, enten det er av leire eller av hår. Og han har åpenbart at min fornedrelse skal vare (til den når dit natten har nådd)...'» (dvs. at den snart er over).⁴ Bahá'íene vil huske den unge 'Abdu'l-Bahás smerte da han så sin far mens han ble ført ut av «Det sorte hull» (S_íyáh-Chál).

Over hele Arabia ble det gamle blodsbandet nå byttet ut med en ny og mye mer omfattende lojalitet. For første gang

¹ M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 33.

² Persisk konge.

³ 'Alí Ṭabarí: *The Book of Religion and Empire*, oversatt av Alphonse Mingana (Manchester 1922), s. 44.

⁴ Idem.

stod nå hundrevis av fiendtligsinnede araberstammer forenet under ett banner – islam. Muhammed inntok Mekka (i år 630). Han rykket inn på en måte som var så fredelig at den er uten sidestykke i historien, og fortalte folket i Mekka: «*Jeg sier til dere hva min bror Josef sa til sine brødre: 'Ingen bebreidelser over dere i dag! Gud vil tilgi dere. Han er den største i barmhjertighet.'*» (Koranen 12:92.) Og han veltet gudene i Kaba og sa: «*'Sannheten er kommet! Det falske er forsvunnet! Det falske er forgjengelig'.*» (17:83.) Araberne sluttet seg nå til Guds religion i flokkevis. Etter hvert som hver stamme omvendte seg, sendte Muhammed en underviser til dem med denne instruksjonen: «Behandle folkene med mildhet, og vær ikke streng. Oppmuntre dem og fordøm dem ikke ... nøkkelen til himmelen ligger i å bevitne Guds sannhet og gjøre gode gjerninger.»¹ Muhammed sendte også ut brev og ambassadører med kunngjøring om islam til datidens herskere – til kongen av Persia, til Abessinias negus, til den greske keiser Herakleios, til herskeren over Egypt, til guvernøren i Jemen og til høvdingen over Baní Hanífa. Da perserkongen så at Muhammeds navn stod over hans eget i brevet, ble han rasende og rev det i stykker. Muhammed sa: «Gud skal rive hans rike i stykker på samme måte.»

Så ble Muhammed syk. Han fikk høy feber. En av disiplene la hånden på Muhammeds panne og sa: «Så høy feber du har!» «Ja, sannelig,» sa Muhammed, «men i løpet av natten har jeg fremsagt sytti surer til Herrens pris, innbefattet de sju lange.» Disippelen sa: «Hvorfor ikke hvile og ta det med ro, for har ikke Herren tilgitt deg?» «Nei,» svarte Muhammed, «hvorfor skulle jeg ikke fortsatt være ham en tro tjener?»² Da tilstanden forverret seg, spurte han om det fantes noe gull i huset. Da han ble fortalt at det var det, insisterte han på at hans kone 'Áyishih skulle gi det til de

¹ Ameer 'Alí, op. cit., s. 208.

² Jf. Muir, op. cit., s. 488.

fattige, og han kunne ikke hvile før hun hadde gjort det. Han sa: «Det vil ikke passe seg at jeg skulle møte min Herre mens jeg ennå har dette gullet i hendene.» På dødsleiet bad han om penn og blekk for å skrive sitt testament, men ‘Umar¹ sa: «Guds budbringer er forvirret av smerte. Vi har Guds bok, som er tilstrekkelig.» De trettet ved sengen om de skulle hente penn og blekk, og han sendte dem bort. Med en hviskende bønn på leppene gikk han bort, den 8. juni i år 632.

¹ Ofte skrevet «Omar» i norsk litteratur. [O. a.]

III «ET GODT EKSEMPEL»

«Hans moral er Koranen,» sa ‘Áyishih om Muhammed. Som de andre Guds manifestasjoner er han et fullkomment forbilde til etterfølgelse for menneskene. Koranen sier: «*I Guds sendebud har dere hatt et godt eksempel.*» (33:21.)

Han straffet kriminelle hardt, men tilgav alltid personlige fiender, for eksempel Habrar, som støtte lanser mot Profetens datter mens hun besteg kamelen for å flykte fra Mekka. Hun var da høygravid, falt ned og døde senere av skadene. Habrar overgav seg til Muhammeds nåde og fikk tilgivelse.¹ Koranens Gud er en barmhjertig Gud; igjen og igjen hører vi om hans barmhjertighet. Vi fortelles at vi aldri skal oppgi håpet om den. Gud sier: «*Når Mine tjenere spør etter Meg, – se, Jeg er nær. Jeg svarer den bedendes bønn, når han ber til Meg. Måtte de så høre på Meg, og tro på Meg, – at de må finne den rette vei.*» (2:182.) Vi blir fortalt at Gud «*har foreskrevet Seg selv barmhjertighet.*» (6:12.)²

Han var alltid takknemlig. «Når årstidens førstegrøde ble brakt til ham, kysset han den, la den over øynene og sa: ‘Herre, vis oss det siste likesom du har vist oss det første.’»³ Gjentatte ganger ber Koranen oss om å være takknemlige. «*Om dere er utakknemlige, så er Gud uavhengig av dere. Men Han godtar ikke utakknemlighet hos Sine tjenere. Om dere viser takknemlighet, gir Han dere anerkjennelse for dette.*» (39:9.)

Han var plettfri i sin fremtreden og elsket liflige dufter. Han pleide å bruke moskus og ambra og å brenne kamfer på duftende tre. Det sies at en gang tok åpenbaringene slutt, og

¹ Ameer ‘Alí, op. cit., s. 178.

² Denne læresetningen synes å ha befridd muslimene for den byrden av bevisst og ubevisst skyld som hviler så tungt på mange kristne.

³ Muir, op. cit., s. 516.

han bemerket til noen som var til stede: «Hvordan kan man unngå at åpenbaringene avbrytes når dere ikke engang klipper neglene eller stusser barten.»¹ «*Gud liker dem som renser seg,*» sier Koranen (9:109).

Mange av våre moderne høflighetsskikker kan spores tilbake til Muhammed. Han sa: «Muslimene har seks plikter overfor hverandre... Når dere møter en muslim, skal dere hilse. Når han inviterer dere på et måltid, skal dere takke ja. Når han ber om råd, skal dere gi ham det. Når han nyser og sier «Priset være Gud,» skal dere svare: «Måtte Gud være deg nådig!» Når han er syk, skal dere besøke ham. Når han dør, skal dere følge ham til graven.» Videre sa han: «Når det settes mat frem for dere, må ingen reise seg før den tas ut. Heller ikke må én person slutte å spise før de andre. Og hvis han gjør det, må han unnskyldes seg... Det er skikk og bruk hos meg at verten skal komme ut av døren i sitt hus sammen med sin gjest... Det er ikke riktig av en gjest å bli så lenge at det er til bry for verten.»² Han gav også sine tilhengere anvisning om ikke å komme ubedt ved tiden for et måltid, og om ikke å legge seg opp i huseierens måte å bestyre sitt hus på.³

Moderne dyrevernföreninger skylder Muhammed mye. Han lærte at man skulle være god mot dyr, og sa at en utro kvinne ble tilgitt sin synd fordi hun – ved synet av en hund som var tørst – bandt skoen sin til drakten og senket den ned i brønnen for å heise opp vann til hunden.

Han var uendelig tålmodig. ('Abdu'l-Bahá sa en gang til min mor: «*Ṣabr kun; mithl-i-man básh.*» – «Vær tålmodig, vær som meg.») Koranen innskjerper tålmodighet over sytti steder i teksten. Den erklærer: «... *en herlig lønn for dem som strever, som er standhaftige, og setter sin lit til*

¹ 'Alí Ṭabarí: *The Book of Religion and Empire*, s. 27.

² Jf. sir 'Abdu'lláh al-Mamun al-Suhrawardy (red.): *The Sayings of Muhammad* (London 1905; revidert utgave London 1941 («The wisdom of the East series»)).

³ Jf. persisk *Dars-i-Akhláq*.

Gud.» (29:58-59.) Og: «Og de standhaftige vil få sin lønn i fullt monn,— uten å regne på det.» (39:13.)

Han lærte folk å elske den neste verden. Han sa at denne verden bare var en dis i en ørken. Igjen sa han: «Sannelig, verden er ikke annerledes enn et tre ... når den reisende har hvilt i skyggen av det, drar han videre.»¹ På dødsleiet sa han til dem: «Gud har en tjener som han har sagt dette til: Ønsker du denne verden eller den neste? Tjeneren har valgt den neste verden, og Gud har bifalt valget og lovet å kalle ham til seg.» Og en av de troende som var der, forstod og gråt.²

Han lærte dem å gi almisser, selv om dette gikk på tvers av deres ønsker. For meg virket Persia som en nasjon av almissegivere. Jeg kommer aldri til å glemme hvor elskverdigg og høflig en av våre venner, et parlamentsmedlem, opptrådte når han gav almisser til alle som bad om det. Muhammed sa: «Frykt Ilden ved å gi almisser, om så bare en halv daddel.»³ Denne perseren skrøt av at faren og bestefaren døde fattige. De sanne muslimer verdsetter fattigdom høyt siden Muhammed sa: «Fattigdom er min herlighet.» Han satt på gulvet når han spiste. Armen var hans pute. Han bodde i en rekke av beskjedne rom, laget av soltørket murstein, utstyrt med vannsekker av lær, lærmatter stoppet med palmefibre og køyer av palmefiberrep. Han tente opp ild, kostet gulvet, lappet sine egne klær og sko og melket geitene. Han sa: «Jeg er en tjener, jeg spiser og drikker som en tjener.»⁴

Og så til spørsmålet: Hva er en muslim? Islam er en klar og i bunn og grunn enkel religion å adlyde. Koranen sier: «*Vi skal la deg forkynne (Koran)... Vi skal lette det for deg hen til Lettelsen.*» (87:6, 8.) Og igjen: «*Men den som tror og gjør det rette kan vente det beste til gjengjeld, og vi vil behandle ham på en rimelig måte.*» (18:87.) Den forvirrer ikke sine til-

¹ Jf. Muir, op. cit., s. 330, note.

² Jf. M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 208-209.

³ 'Alí Ṭabarí, op. cit., s. 26-27.

⁴ 'Alí Ṭabarí, idem.

hengere med komplisert teologi, og dens tekst er klar angående pliktene de skal utføre. Den har ikke noe presteskap, ingen mellommenn mellom de troende og deres Herre. Ulemaen, det vil si de lærde – kadiene (dommere), muftiene (fortolkere av religiøse lover), mujtahidene og mullaene – er ikke et presteskap i kristen forstand, men lovens fortolkere. Muslimene tilber ikke Muhammed (som faktisk synes å ha understreket Profetens menneskelige stadi som motvekt til de kristnes tilbedelse av Jesus). Vi leser at mens han levde, pleide «den ringeste slave å ta ham i hånden og trekke ham til sin eier for å få oppreisning for dårlig behandling, eller for å vinne friheten tilbake».¹ Han stod til tjeneste for alle, «lik elvebredden for den som henter vann fra den».² Og denne kjærlige og tillitsfulle holdningen fortsetter, men Koranen forbød muslimene å forgude ham. Han fortalte dem at han var et «vitnemål, godt budskap og advarsler, idet du kaller til Gud med Hans bifall, og som et flammende bluss!» (33:44-45.) I islam er det den ene universelle Gud som tilbes, en som «er ham nærmere enn halspulsåren». (50:15.) Og Gud kjenner alle ting: «Ikke et blad faller uten at Han vet det.» (6:59.) Gud karakteriseres av nittini navn som gis i hele Koranen – og et annet navn, Det Største Navn, som ikke ble gjort kjent på den tiden (asmá' u' l-husná). (17:110, 7:179, 59:24.) Han sa: «De, som dere påkaller utenom Gud, kan aldri skape en flue... Om en flue snappet bort noe fra dem, kan de ikke redde det fra den!» (22:72.) Muhammed grunnla ikke en ny religion, men fornyet den religionen som hellige profeter hadde brakt før ham etter hverandre, profeter på samme nivå som han selv.³ (Koranen 2:130.) Sjelen er

¹ Khwája Kamál-ud-Din: *The Ideal Prophet* (Woking 1925), s. 194.

² Muir, op. cit., s. 511.

³ Det sies utvetydig at religionene er ett: «Vi har gitt deg åpenbaringer, slik som Vi gav Noa åpenbaringer, og profetene etter ham, Abraham, Ismael, Isak, Jakob, stammehøvdingene, og Jesus, Job, Jonas, Aron og Salomo, og til David gav Vi salmene.» (Koranen 4:161.)

udødelig og ansvarlig for sine gjerninger. Muslimene tror ikke på arvesynd eller stedfortredende lidelse. Det er frelse ikke bare for muslimer, men for tilhengerne av alle tidligere religioner: «*De som tror, og jøder, sabéere og kristne, de som tror på Gud og på Dommens dag og gjør det som er rett og godt, over dem skal ingen frykt hvile, ei heller sorg.*» (5:73.) (Koranen omtaler profeter som ikke er nevnt ved navn: «... *sendebud som vi ikke har fortalt deg om.*» (4:162.) En tilhenger av Zarathustra skrev til ‘Abdu’l-Bahá for å spørre hvorfor Muhammed ikke hadde nevnt Zarathustra. Mesteren henviste ham til Koranen 25:40 og 50:12 som [på arabisk] nevner «*de som bodde ved Rass*»¹, og forklarte at Rass er elven Aras, og at det henvises til Zarathustra og andre.² Islam er mot aggresjon og tillater den bare i selvforsvar og under veldefinerte forhold: «*Kjemp for Guds sak mot dem som bekjemper dere, men gjør dere ikke skyldige i aggresjon. Gud liker ikke de aggressive.*» (2:186.) Religionen islam ble ikke fremmet ved sverd. På anklagen om at islamsk aggresjon kom inn i middelalderens kristendom, svarer muslimene: «Justinians massakrer og den kristne Klodvigs fryktelige kriger i religionens navn fant sted lenge før Muhammeds tid.»³ De sammenligner kalif ‘Umars inntakelse av Jerusalem med de kristne korsfarernes inntog seks hundre år senere. ‘Umar red inn i byen sammen med patriarken Sofronius mens de samtalte om byens levninger fra eldre tider. Da bønnestunden kom, avslo ‘Umar å be i Oppstandelseskirken hvor han tilfeldigvis befant seg da, slik at ikke muslimene i fremtiden skulle vise til dette som presedens og krenke de kristnes rett til sin kirke. Dette var i år 637. Korsfarerne slo småbarns hoder mot murveggene, stekte mennesker over svak varme og skar opp andre igjen for å se om de hadde svelget gull. De drev jødene inn i synagogene

¹ «Brønnfolket» i den norske oversettelsen av Koranen. [O. a.]

² Jf. *Makátíb-i-‘Abdu’l-Bahá* (Egypt 1921).

³ Ameer ‘Alí, op. cit., s. 311-314.

og brente dem, og massakrerte 70000 mennesker.

I de erobrede områdene var ikke-muslimer likestilt med muslimer på alle måter. De betalte en moderat koppskatt (jizyah) som motytelse for at de var fritatt for militærtjeneste og for «fattigskatt» (zakát), en skatt på 2,5% av total årsinntekt som var obligatorisk for muslimer. Vi blir fortalt at «Da den romerske keiseren sluttet seg til kristendommen, ble alle innbyggerne i riket, inkludert Egypt, pr. dekret tvunget til å oppgi alle andre religioner og gå over til kristendommen. Men det var først etter fem hundre års muslimsk herredømme i Egypt at muslimene, som et resultat av fredelig konvertering, utgjorde endog femti prosent av hele befolkningen. I Nord-India ... som har vært under muslimsk herredømme i seks hundre år ... er det en hindubefolkning på 41 millioner mot muslimenes 7 millioner ifølge folketellingen av 1931. Hinduene og muslimene har levd sammen som medborgere i århundrer.»¹

Muhammed sa: «Den som krenker en jøde eller en kristen, vil få meg som sin anklager.»² «Før Hedsjra hadde muslimene utholdt forfølgelser uten å sette seg til motverge. Senere fikk de i stand rettmessig motstand, og når de ble seierherrer, praktiserte de toleranse... Avgudsdyrkeren fikk ikke bli værende på muslimsk jord, men Bokens folk, både jøder og kristne, hadde ved å betale avgift rett til beskyttelse, kunne fritt utøve sin tro og ble betraktet som en del av samfunnet.»³ I Spania som andre steder, påpeker Ameer 'Alí, førte det muslimske styre til store fremskritt, orden, fred og overflod, utbredelse av frihet og likhet, og respekt for undersåttene fra herskernes side. I land under muslimsk herredømme unngikk man de ødeleggende konsekvensene av føydalsystemet og de føydale lover. Muslimsk lov frigjorde

¹ Sitert etter den nyttige innledningen til nytgivelsen av sir 'Abdu'lláh al-Suhrawardys *The Sayings of Muhammad*, s. 17-48.

² Dermenghem, op. cit., s. 331.

³ Idem.

jorden og sikret individets rettigheter. Spania hadde lidd sterkt under barbariske horder, og folket var tynget av føydale byrder mens store landområder lå øde. Under muslimsk styre fikk folk rettigheter, og land ble frigjort, byer vokste frem, orden ble opprettet, muslimer og ikke-muslimer – svevere, gotere, vandaler, romere og jøder – hadde samme status og giftet seg med hverandre. Vedkommende forfatter sier at «det ville være en fornærmelse mot sunn fornuft og menneskelighet» å sammenligne arabernes styre i Spania med «normannernes i England eller de kristnes i Syria under korstogene».¹ Araberne koloniserte de avfolkede områdene ved å hente inn store, foretaksomme samfunn fra Afrika og Asia, inkludert 50000 jøder med sine familier på én gang. Disse folkene ble tiltrukket av muslimenes generøse tilbud.

Koranen forbyr drikking, lykkespill, ågerhandel og alle slags laster, og den er den første av de hellige bøker som begrenser flerkoneriet. Muhammed forbyr blodhevn og alle slags stammefeider av tilsvarende art. Han beredte veien for å avskaffe slaveri idet han oppmuntret til frigivelse av slaver gjennom sitt eksempel ved å sette egne slaver fri og forbedre deres kår i høy grad. Vestens form for slaveri er ukjent i islam, og slaver – som mamelukksultanene i Egypt – kunne bli konger. Med hensyn til kvinner er Muhammed blitt kalt den fremste forkjemper for kvinners rettigheter som verden noensinne har sett. Islam gir kvinner samme rett til eiendom som ektemannen har. Hun kan arve og avhende eiendom, har ulike rettigheter til underholdningsbidrag og andre ting og må behandles med respekt. Det finnes ingen fordom i islam basert på hudfarge eller rase – farge er et «*jærtegn for dem som vet*». (Koranen 30:21, 35:25.) Islam lærer fedrelandskjerlighet. (Islams store bidrag er nasjonalisme, fortalte Beskytteren til Emeric Sala.) Muslimene har ikke noe kaste-

¹ Op. cit., s. 422 ff.

vesen, og hadsj¹ bringer alle sammen som likemenn. Islam pålegger de troende kun fem forpliktelser. De må bekrefte at det ikke er noen annen Gud enn Gud, og at Muhammed er Guds Apostel. De må be fem ganger hver dag, faste én måned i året, betale fattigskatten hvert år og valfarte til Mekka én gang i livet dersom de kan. Muslimene ber hvor de enn måtte befinne seg på de faste bønnetidene, vendt mot Kaba. De må være rene og ha foretatt sin avvaskning.

Når vi studerer Koranen, bør vi huske på at ingen forsamling av lærde noensinne har oversatt den til et vestlig språk slik det skjedde med kong Jakobs oversettelse eller andre versjoner av Bibelen, og at den engelske standardoversettelsen ved George Sale er basert på Maraccis latinske versjon, som ble laget for å bringe islam i vanry.

Det muslimske paradiset og helvete må tas som symboler, ikke i bokstavelig betydning. Koranen forteller om «*paradiset som er lovet de gudfryktige*». (13:35.) Beskrivelsene er symbolske, akkurat slik Jesus brukte symboler da han sa til disiplene: «*Men jeg sier eder: Fra nu av skal jeg ikke drikke av denne vintreets frukt, før den dag da jeg skal drikke den ny med eder i min Faders rike.*» (Matt 26,29.) Muhammed taler om «*paradisets enger*». (42:21.) Han sier at i paradiset «*venter høye saler over saler, hvor bekker sildrer*». (39:21.) Han taler om de deilige hagene, om begeret som ikke skal tyngte dømmekraften, om hurier med ansikter så lyse som

¹ *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon* forklarer begrepet slik: «hadsj, hadsj (arab. *al-hajj*) kalles den valfart, i den arabiske måned *dhu-l-hijja*, som hører med til de kultiske krav i islam. Med opprinnelse i arabisk religion før Muhammed gjaldt hadsj fra først av ikke selve Mekka (valfarten dit ble kalt '*umra*'), men endel helligdommer i byens omegn. Det var Muhammed som utvidet hadsj til å omfatte dette at man innfant seg ved *al-ka'ba*, Mekkas helligdom også fra den hedenske tid, og tok del i seremoniene der. Å delta i hadsj én gang i livet er plikt for enhver rettroende (muslim) så sant det er mulig. Før deltagerne slipper inn i det hellige område (haram), må de gjennomgå en innnvielse og iføre seg en egen drakt som består av to stykker hvitt tøy. Deretter kan man ikke barbere seg, ikke klippe hår og negler, må avstå fra parfyme og seksuell omgang. Høydepunktet i valfarten er en rekke seremonier av rituell-dramatisk karakter i og omkring Mekka.» [O. a.]

strutseeegg, om de evigunge ynglinger som vandrer rundt med staup, om lotustrær og akasier, om myke, grønne puter og nydelige tepper (jf. surene 55, 56 og 37). Om de troende i paradiset sier han: «*Der skal de ikke høre tomt snakk, og ingen bebreidelser, bare ordene 'Fred, fred!'*» (56:24-25.)

Koranen – «Boken som må leses» – er som havet, alltid ny og alltid i forandring. Den kan ikke presenteres i korte trekk – man kan ikke oppsummere Atlanteren. Jeg har bare antydnet noen få krusninger. Ett videre aspekt ved Koranen vil jeg nevne: dens fullstendig realistiske syn på menneskeheten. (Det faktum at Allviteneheten vet om oss, er ikke helt uten humor.) Koranen erklærer at «*mennesket blev skapt svakt*» (4:32) og «*småskårent*» (70:19, 17:12), at kvinnene «*ikke er klar i argumentasjonen*» (43:17). Den minner mennesket på at det ble skapt «*av en slump skrøpelig væske*» (32:7), og advarer det under disse omstendigheter gjentatte ganger mot hovmod: «*Gå ikke i overmøt omkring på jorden. Du kan ikke rive jorden sund eller bli stor som fjellene.*» (17:39.) De sanne muslimer er ydmyke og kan kjennes på støvet de har på pannen etter å ha bøyd seg i bønn: «*Merkene i deres ansikter er spor etter megen nedfallen.*» (48:29.) I gode tider glemmer vi Gud, men vi vender oss fort til ham når vi møter vanskeligheter: «*Viser Vi mennesket godhet, vender han seg bort, og trekker seg unna, men når ondt rammer ham, er han full av bønner.*» (41:51.) En troende som hadde for vane å trekke seg stille vekk fra unødig lange møter, ble noe nedslått da han kom over følgende: «*Gud kjenner dem av dere som sniker seg vekk og gjemmer seg.*» (24:63.)

Hvordan var han, denne mannen som for tretten hundre år siden sa: «*Vi vil slynge Realitetens sannhet mot forgjengelighetens verdiløshet, og knuse dens hode, – og se, den forgår!*»? (21:18.) Imamen 'Alí, som elsket Muhammed, husket ham slik: «*Han var middels høy, verken svært høy eller svært liten. Huden var lys, men rødmusset, øynene svarte. Skjegget, som omgav hele ansiktet, var rikelig. Hodehåret*

var langt og nådde ned på skuldrene; det var svart. Halsen var hvit... Hans gange var så energisk at man ville ha sagt at han rykket foten løs fra en stein, men på samme tid så lett at han syntes å sveve... Men han gikk ikke med stolthet, slik prinsene gjør. (Andre steder leser vi at han noen ganger gikk svært hurtig, og at han aldri vendte seg om, selv ikke når kappen hektet seg fast i en tornebusk.) Det var slik godhet i ansiktet hans at når man først var i hans nærvær, kunne man ikke forlate ham. Hvis man var sulten, ble man næret bare ved å se på ham... Når de trådte inn i hans nærvær, glemte de plagede sine kvaler. Alle som besøkte ham, erklærte at de aldri hadde funnet noe menneske med en så betagende tale verken før eller senere. Nesen var krum, tennene litt fra hverandre. Noen ganger lot han håret henge løst, andre ganger hadde han det samlet i to eller fire lokker. Da han var sekstitre ... hadde alderen bare bleket rundt femten av hans hodehår.»¹

Fanny Knobloch, en fremstående tidlig bahá'í pioner, fortalte meg en gang at dersom hun noen gang ble funnet verdig til å tre inn i paradiset og omgås Guds profeter, ønsket hun å være sammen med Muhammed, fordi hun i årevis hadde kjempet for ham mot de kristne. Utvilsomt vet han, i de stedløse riker, hvordan vi bahá'ier forsøker å gjøre god den urett som er begått mot ham i løpet av tretten århundrer. Disse versene som han gav sine tilhengere, gjelder også for oss:

«I himmelens og jordens skapelse, i nattens og dagens veksling, sandelig, her er jærtegn for den som har hjertets forstand, som kommer Gud ihu når de er stående, sittende eller liggende, som mediterer over himmels og jords skapelse: 'Herre, Du har ikke skapt dette for intet! Priset være Du! Bevar oss for Ildens straff! ... Herre, vi har hørt en røst kalle oss til troen, «Tro på deres Herre!» Og vi har antatt

¹ M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 202-203.

troen. Herre, tilgi Du våre synder, utvisk våre misgjerninger, og ta oss til Deg, blant de rettferdige! Herre, gi oss det Du har lovt ved Dine sendebud, og gjør oss ikke til skamme på Oppstandelsens dag! Du sviker ikke Ditt løfte!’ Og Herren svarer dem, ’Jeg vil ikke la en strevers strev gå tapt for noen blant dere, for mann eller kvinne, dere er ett. For dem, som har forlatt sine hjem og ble drevet bort fra dem, som har lidt for Min sak, som har kjempet, og mistet livet, sandelig, for dem vil Jeg utviske deres misgjerninger, og Jeg vil føre dem inn i paradises haver, hvor bekker sildrer’... Der skal de være og bli.» (Koranen 3:187-197.)

IV KORANEN

Fiender av islam har ofte sagt at Muhammed skrev Koranen av etter kristne og jødiske skrifter. Dette er umulig. Muhammed kunne bare arabisk. Han hadde aldri sett Bibelen. «De tidligste offisielle arabiske oversettelser av Det gamle og Det nye testamente ble foretatt århundrer etter Muhammeds død.»¹

Hvis man innvender at Guds Profet reiste til Syria i sine ungdomsår, og at det der som i Arabia fantes både jøder og kristne (som 'Abdu'lláh ibn Salám – Waraqa – og nestorianermunken Buhayra – som forstod og anerkjente Muhammed på grunnlag av sine skrifter), som kunne ha formidlet informasjon til Muhammed, så er dette selvfølgelig sant. Koranen selv henviser til slike kilder – for eksempel i sure 10:94: «*Om du er i tvil om det som Vi har åpenbart for deg, så spør dem som leser Skriften fra før din tid.*» Men vi bør forklare at bare det å ha kjennskap til forskjellige religiøse læresetninger ikke gjør noen til en profet fra Gud.

Det er viktig å forstå at enhver kunne ha samlet noen tidligere læresetninger i en bok, men at bare en Guds manifestasjon kunne skape en levende religion som feide over verden og påvirket millioner av mennesker ned gjennom tidene.

Videre er det historiske materiale bare ett aspekt av Koranen. Muhammed kunne aldri ha kopiert de lovene han innførte og de mange andre læresetningene han brakte – fra Det gamle og Det nye testamente, for de fantes ikke der.²

Islams store mirakel er at en analfabet gav araberne deres første bok.

¹ Ronald Victor Courtenay Bodley: *The Messenger* (New York 1946), s. 86.

² Det finnes bare ett direkte sitat fra Bibelen i hele Koranen. Sure 21:105 siterer Sal 37,29.

Da Muhammed nærmet seg de førti, trakk han seg tilbake til en hule i Hira-fjellet for å være alene og meditere. Til sist ble han borte i lang tid, og siden han hadde svært lite forsyninger med seg, ble Khadíjih meget bekymret. Hun sendte en slave til fjellet. Han stod foran hulen og ropte, men bare ekkoet av hans egen stemme nådde ham. Da Muhammed kom tilbake, var han utmattet. Et syn hadde kommet til ham, en engel som sa: «Les!» Muhammed hadde sagt: «Jeg kan ikke lese.» Igjen ropte vesenet: «Les!», og så igjen for tredje gang, og Muhammed sa: «Hva skal jeg lese?» Og så sa vesenet: «*Forkynn i din Herres navn! Han som skaper, skaper mennesket av en liten seig klump. Forkynn! Se, Herren er den store Velgjører, som ved (å la føre i) pennen har undervist, undervist mennesket om ting det ikke kjente.*» Dette er åpningslinjene i den første suren i Koranen ifølge Rodwells oppstilling.¹ «Koranen» betyr «Lesningen» eller «Boken som skal leses». En *súrih* er et kapittel i Koranen; ordet blir også brukt om en steinrad i en mur, eller en rekke med soldater, eller ting på rad og rekke.

Muhammed begynte å bli redd for at han var besatt av en djinn eller holdt på å bli gal. Han var fortvilt. Noen ganger kom det brått rytmiske uttrykk fra ham. Han gikk til Khadíjih, som trøstet ham: «... er ikke du Amín (den betrodde)...? Hvordan kan Gud tillate at du blir bedratt når du selv ikke bedrar? Er ikke du en gudfryktig, nøktern, gavmild og gjestfri mann? Har ikke du æret dine foreldre, mettet de sultne, kledd de nakne, hjulpet de reisende og beskyttet de svake? Det er ikke mulig at du kan være et leketøy for løgnaktige demoner og onde djinner.»² Hun talte med sin fetter Waraqa om dette. Han var kristen og kjente skriftene godt, og han ble fra seg av glede: «Hellig, hellig! Sannelig, dette er *Námús-i-Akbar*, som kom til Moses. Han vil bli sitt folks profet.

¹ Sure 96 i vanlig oppstilling. [O. a.]

² Dermenghem: *Life of Mahomet*, s. 60, 61.

Fortell ham dette. Be ham fatte mot.»¹ I noen tid fryktet Muhammed fortsatt at han var offer for hallusinasjoner. Han drog tilbake til fjellet, og ingen stemme kom. Han var aldeles fortvilt og lengtet etter å dø. Så viste engelen Gabriel seg nok en gang og gav ham en stor trøst – en sure i Koranen som kalles «Formiddagens glød»: «*Ved formiddagens glød! Ved nattens stillhet! Ikke har din Herre forlatt deg, og ikke er Han misnøyd med deg! Enden skal bli bedre for deg enn begynnelsen! Herren skal gi deg så du blir tilfreds! Fant Han deg ikke foreldreløs, og gav deg ly? ... Han fant deg trengende og gjorde deg uavhengig! ... Og hva Herrens godhet angår, så gjør den kjent!*» (Sure 93.)

Engelen Gabriel er Den hellige ånd, formidleren mellom Gud og Muhammed. I kristendommen blir den symbolisert av en due. I bahá'í-troen blir Guds Ånd i Bahá'u'lláh personifisert av en jomfru, slik Beskytteren forklarer i boken *God Passes By*.² Ifølge vår lære består treenigheten av den ukjennelige Gud, det fullkomne menneske og Den hellige ånd.

Hele Koranen ble ikke åpenbart for Muhammed på én gang. Den kom i løpet av en periode på rundt tjuetre år, det vil si fra han var førti og til han gikk bort i Medina i år 632. Noen ganger var stemmen taus. Andre ganger presset den så hardt på at en blodåre pleide å svulme opp på Muhammeds panne, og svetten rant. Vi leser at han en gang red på en kamel da åpenbaringen kom til ham med slik kraft at kamelen ble tvunget i kne. Disse fysiske virkningene på ham av åpenbaringen forklarer hvorfor islams fiender sa at Muhammed led av epilepsi. Moderne forskning har tilbakevist dette. Ingen med en såpass alvorlig fysisk forstyrrelse som epilepsi kunne ha holdt ut Muhammeds tretten pinefulle år i Mekka, de anstrengende ørkenfelttogene og hans tyngende og mangfoldige plikter som overhode for den muslimske stat.

¹ Ameer 'Alí: *The Spirit of Islám*, s. 84.

² Shoghi Effendi: *God Passes By* (Wilmette 1944), s. 118, 121 etc.

Enn videre kunne man da som nå skjelne inspirerte uttalelser fra sykdomsbetingede ytringer – en bok som har tiltrukket og inspirert de skarpeste hjerner i mange århundrer, kunne aldri ha blitt til på grunnlag av en syk manns babling.¹

Bahá'ulláh sier: «... *Guds sikre vitnesbyrd til både Østen og Vesten er intet annet enn Koranen.*»² Beskytteren forteller oss at Koranen «bortsett fra bábí- og bahá'í-åpenbaringenes hellige skrifter, utgjør den eneste Bok som kan ansees som et absolutt autentifisert skattkammer for Guds Ord».³ Bahá'u'lláh skriver om den «*mektige Koranen*»⁴ og sier: «*Lytt til det den barmhjertige har åpenbart i Koranen.*»⁵ Han sier at Muhammed «*kom til dem med en Bok som skilte mellom sannhet og løgn med en rettferdighet som vendte jordens mørke til lys og henrykket hjertene hos slike som hadde kjent ham*».⁶ Man trenger ikke å frykte for at man ikke skal forstå Koranen. Bahá'u'lláh sier: «*Dersom den var hinsides menneskenes fatteevne, hvordan kunne den ha blitt erklært å være et allmenngyldig vitnesbyrd for alle mennesker?*»⁷ Han sier: «*Å skulle forstå hans ord og fatte det som Fuglene fra himmelen har uttalt, er ikke på noen måte avhengig av menneskelig lærdom. Det avhenger ene og alene av hjertets renhet, sjelens kyskhets og åndens frihet.*»⁸ Og Báb har sagt: «*Skulle en ørliten maur på denne dag ønske å besitte en slik makt at den ville bli i stand til å utlegge Koranens dunkleste og mest uforståelige avsnitt, så ville dens ønske ... bli oppfylt, ettersom den evige krafts mysterium vibrerer i alle*

¹ Dermenghem, op.cit., s. 249: «Hans skaperkraft og veldige geni, hans praktiske sans, vilje, klokskap, selvdisciplin og aktivitet – kort sagt det liv han levde – gjør det umulig å ta denne inspirerte mystikeren for en svermerisk epileptiker.»

² *The Kitáb-i-Íqán*, s. 210.

³ *The Advent of Divine Justice*, s. 41.

⁴ *Epistle to the Son of the Wolf*, s. 112.

⁵ Ibid., s. 82.

⁶ Ibid., s. 81.

⁷ *The Kitáb-i-Íqán*, s. 210.

⁸ Ibid., s. 211.

*skapte tings innerste vesen.»*¹

Koranen er inndelt i 114 surer, som igjen er inndelt i «vers». Det arabiske ordet for disse er *áyi.h*, en betegnelse som dekker ethvert åpenbart vers eller et annet tegn eller mirakel fra Guds manifestasjon. Muhammed hadde ingenting å gjøre med denne inndelingen, eller med kapitlenes titler, som er tatt fra det første viktige ordet i teksten, eller fra noe annet i den. Hver sure, unntatt den niende, begynner med ordene «*I Guds, den Barmhjertiges, den Nåderikes navn*» – et vers som Muhammed stadig brukte. Som Bahá'u'lláh ofte sier, så er Gud i Koranen i særlig grad «den nåderike».

Foran enkelte surer kommer det frittstående bokstaver – for eksempel før den suren som det sies at Muhammed kalte «Koranens hjerte», og som leses for de døende i muslimske land. Den kalles «Ya Sin»² fordi den begynner med disse bokstavene. I *God Passes By* leser vi at Bahá'u'lláh åpenbarte en kommentar til disse bokstavene mens han var i Bagdad.³

Sett med litterære øyne er Koranen meget vakker. Den er det arabiske språks tekststandard og er skrevet på quraysh-dialekt, som ble brukt i den stammen Muhammed tilhørte. Imam 'Alí var den store autoriteten angående Koranen. Han sa: «Det finnes ikke det vers i Koranen som ikke jeg kjenner – de personer det henviser til, tiden og stedet da det ble åpenbart, om det skjedde om natten eller om dagen, på slettene eller i fjellene.»⁴ I den persiske Bayánen leser jeg at 'Alí pleide å ha deler av Koranen i kappefolden. Versene ble skrevet ned mens åpenbaringen fant sted eller like etterpå, på palmeblad, lær, stein eller på skulderbladet av en sau. Videre hadde araberne en vidunderlig hukommelse, og mange lærte

¹ Shoghi Effendi: *The Dispensation of Bahá'u'lláh ... A supplement to "Bahá'í Administration"* (London 1947).

² Sure 36. [O. a.]

³ S. 140.

⁴ Muir: *The Life of Mohammad*, s. xx iv, note.

den utenat. Det vi har i dag, er en sammenstilling av alle versene til én tekst. Til tross for alle splittelsene i islam finnes det til denne dag bare én Koran, og forskere sier at «I hele verden finnes det sannsynligvis intet annet verk som har bevart en så ren tekst i tolv hundre år».¹ De eldste kopiene som eksisterer i dag, tilhører sannsynligvis det tredje århundre etter Hedsjra, og noen få kan tilhøre det andre århundre.² Muir, som visseilig ikke var noen venn av islam, sier at «vi kan med den største sannsynlighet bekrefte at alle vers i Koranen er Muhammeds egen og uforandrede tekst, og kan konkludere med noe i nærheten av Von Hammers bedømmelse: 'At vi holder Koranen for å være Muhammeds ord like så sikkert som muhammedanerne holder den for å være Guds ord.'»³ (De få variasjoner som finnes, er for det meste vokalprikker og diakritiske tegn, som ble oppfunnet i ettertid.)

Kort etter Muhammeds bortgang ble mange av koranfremsigerne drept i et slag. Man mente derfor at det var nødvendig å samle hele Koranen i én bok, og denne oppgaven ble gitt Profetens sekretær, Zayd ibn Thábit. Selv om han hadde sine betenkeligheter og tvilte på at arbeidet sømnet seg, fant Zayd frem til hele Koranen og samlet den, ved ganske enkelt å plassere de lange surene først, uten hensyn til kronologien. Faktisk ble de korte surene bakerst, som forteller at Guds dag er kommet, åpenbart først. (J. M. Rodwells engelske versjon forsøker å gjenopprette den virkelige kronologien.) Zayds tekst fortsatte å være standarden i 'Umars kalifat, men man fant at det hadde sneket seg inn forskjeller i mange eksemplarer. Folk i Syria og Irak hadde ulike tekstutgaver. Kalif 'Uthmán⁴ fikk derfor Zayd og tre assistenter til å sammenligne de forskjellige versjonene med

¹ Ibid., s. xxiii.

² Ibid., s. xxiii, note.

³ Op. cit., s. xxviii.

⁴ Ofte skrevet «Othman» i norsk litteratur. [O. a.]

Zayds original. Det ble sendt avskrifter av den reviderte teksten til alle byene. Alle andre eksemplarer ble brent, og det vi fortsatt har, er denne tekstutgaven fra den tredje kalif. Zayds opprinnelige sammenstilling ble laget innen to eller tre år etter Muhammeds bortgang, og det hersker ingen tvil om nøyaktigheten. Imam 'Alí var der, og mange av de troende som kunne Koranen utenat. Dessuten var avskriftene av de enkelte delene i daglig bruk.¹

Så vidt jeg vet, finnes det ingen tilfredsstillende engelsk oversettelse av Koranen. En dag kan kanskje en gruppe av bahá'í-forskere utarbeide en slik. Koranen er blitt oversatt av dyktige kristne, men deres fiendtlige innstilling sniker seg alltid inn. Blant de like dyktige muslimske oversetterne har ikke én hatt den nødvendige litterære ferdighet til å formidle teksten til oss. Dette gjelder også arbeidet som er gjort av kristne som har konvertert til islam. De oversetterne jeg bruker er Sale², som er lærd og presis; Rodwell³, som har best litterær kvalitet og er lettlest; Mauláná Muhammad-'Alí⁴, som inkluderer både arabisk og engelsk tekst samt en lærd og nyttig kommentar; og en tobinds-versjon av A. Yúsuf 'Alí⁵, som også har en tospråklig tekst og teknisk sett er den mest lettteste og tilgjengelige av samtlige.

I Persia brukes Koranen hele tiden. Der finnes den ofte med lakkert omslag og illuminert åpningsside, og den kan være omhyggelig svøpt i håndvevet tøy. Når man flytter inn i et nytt hus, blir Koranen ført inn først for å velsigne det. Når man drar ut på reise, holder en annen person Koranen opp mens man selv går frem og tilbake under den for å sikre seg

¹ Versailles-traktaten påla Tyskland å levere tilbake en av disse othmanske koranene. (Ernest Carroll Moore: *The Story of Instruction* (New York 1936-38), s. 256).

² George Sale (overs.): *The Koran* (London 1734).

³ Johan Medows Rodwell (overs.): *The Koran* (London 1861).

⁴ Mauláná Muhammad-'Alí (overs.): *The Holy Qur'án* (Lahore 1951; 4. utgave)

⁵ 'Alláma 'Abdulláh Yúsuf 'Alí (overs.): *The Holy Qurán: an interpretation in English with the original Arabic text in parallel columns ...* (Lahore 1934-).

trygg reise. Min muslimske tante leste trofast i sin koran, hver dag. Hun lengtet etter at vi skulle bli muslimer istedenfor bahá'íer. Hun trodde ofte at hun var syk og pleide å kalle oss til dødsleiet. Ved et av sine tallrike «dødsleier» tok hun sin store koran og dunket meg i hodet med den, som en slags dåp.

Når folk i Persia ønsker veiledning, åpner de Koranen og leser det øyet først faller på. Dette gjør man også med diktene av Hafiz. En venn av oss, som var gift, men romantisk anlagt, skulle en gang ut på reise. Han bestemte seg for å spørre Hafiz om han ville komme til å møte en tiltrekkende kvinne på reisen. Han åpnet diktboken, og øynene falt på følgende vers: «Du har funnet din perle, så søk ikke mer.»

I tillegg til Koranen, Guds åpenbarte ord, finnes det en stor mengde *hadíth*, det vil si nedtegnede overleveringer om hva Muhammed sa og gjorde. Sjia-muslimene – den grenen av islam som Báb kom fra – har dessuten nedtegnede overleveringer om de hellige imamer. *Hadíth* betyr «beretning om noe som har skjedd». Det kommer fra roten *hada-ta* – «å hende». Et annet ord som brukes istedenfor *hadith*, er *sunna*, som betyr (Profetens) måte eller sedvane. Etter Muhammeds bortgang var en ny generasjon ivrig etter å lære alt de kunne om ham fra hans gamle følgesvenner (*muhájirín*, emigrantene, hans følgesvenner fra Mekka, eller *anşár*, hjelperne, hans tilhengere i Medina).¹ Vi hører om en samtale som fant sted i moskéen i Kufa: «'Møtte du virkelig Profeten, og var du på vennskapelig talefot med ham? ... Og hvordan pleide du å opptre overfor ham?' 'Sannelig, vi pleide å bestrebe oss sterkt for å behage ham.' 'Vel, ved Herren ... hvis jeg bare hadde levd på hans tid, ville jeg ikke latt ham sette sin velsignede fot på jorden, men båret ham på mine skuldre hvor han enn måtte ønske.'»² Hver *hadith*

¹ Den alminnelige betegnelsen for Profetens følgesvenner er *asháb*, og deres etterkommere er *tábi' ún*.

² Muir, op. cit., s. xxx.

hadde sin isnád – sin tilskrivelse, eller kjede av garantister som ledet tilbake til kilden.¹ Menn kalt «innsamlere» tilbrakte hele livet med å reise fra by til by og lete etter spor av minner om Profeten. De tidligste av de seks standard sunni-samlingene ble samlet under kalifen al-Ma'mún (813-833 e.Kr.), de fire kanoniske sjia-samlingene noe senere. Innsamleren al-Bukhárí kompilerte 600000 overleveringer i løpet av flere års reisevirksomhet, og konkluderte med at bare 4000 av disse var autentiske. Det er bevart 1465 samlinger av overleveringer. En overleverings autentisitet ble bestemt på bakgrunn av karakteren hos menneskene i garantistkjeden. Muslimske lov er i anselig grad grunnlagt på hadith, og det er også muslimsk sedvane. Vi hører for eksempel om en from mann som ikke ville spise vannmelon. Han visste at det ikke var forbudt, men han klarte ikke å finne ut hva Profeten gjorde med frøene. Dette er typiske hadith:

«Verden er kjær for hjertet og grønn for øyet ... se derfor på dine gjerninger, og avhold deg fra verden og dens ondskap.»

«Til hver ungdom som viser respekt for de gamle på grunn av deres alder, måtte Gud utpeke slike som vil ære ham i hans alderdom.»

«Den beste av alle almisser er den som gis av en ubemidlet mann, som er tjent ved arbeid, og som han gir så mye av som han kan.»

«Blant de mest fullkomne muslimer er han som har en legning som blir best likt av hans egen familie.»

«Den som ber om Guds hjelp til å motstå sitt eget hjertes onde tilskyndelser, til ham skal hjelpen komme.»

¹ Jf. Alfred Guillaume: *The Traditions of Islam* (Oxford 1924), s. 20. En grunnleggende europeisk autoritet på hadith-litteratur er Ignaz Goldziher. *Šahih* av al-Bukhárí finnes nå på engelsk og fransk. [Jf. oversettelsene av I. H. El-Mougy til engelsk og av Octave Victor Houdas og William Marçais til fransk anført i den norske utgavens utvidede kildefortegnelse. [O. a.]]

«Himmelen ligger ved mødrenes føtter.»
«Den lærdes blekk er helligere enn martyrens blod.»
«Godhet er et tegn på tro, og den som ikke eier godhet, har heller ikke tro.»
«Sannelig, Gud er mild og elsker mildhet, og han gir den milde det han ikke gir den harde.»
«Begjær ikke verden, og Gud vil elske deg; og begjær ikke det mennesker har, og de vil elske deg.»
«Den ypperste jihad er den som går ut på å beseire selvet.»
«Døden er en bro som forener venn med venn.»
«Stol på Gud, men bind din kamel.»
«Ingen mann har drukket en bedre drikk enn det sinne han har svelget for Guds skyld.»
«Paradiset er deg nærmere enn remmene på din sandal; Ilden likeså.»

Etter å ha blitt steinet bort fra Ṭá'if var følgende Muhammeds bønn: «O Gud! Jeg fremfører min klage for deg fordi jeg er svak og mine ønsker er forfengelige. Jeg er ubetydelig i menneskers øyne, o du mest barmhjertige! De svakes Herre! Du er min Herre! Forlat meg ikke. La meg ikke bli et offer for fremmede, ei heller for mine fiender. Hvis du ikke støtes, er jeg trygg. Jeg søker tilflukt i ditt åsyns lys, som forjager alt mørke og bringer fred her og hinsides. Løs du mine vanskeligheter slik det behager deg. Det finnes ingen kraft, ingen styrke, uten i deg.»¹

¹ Se al-Suhrawardy: *The Sayings of Muhammad*.

V HVA ER ISLAM?

Islam er en mer utdypende åpenbaring fra Gud enn noen av de forutgående. I Det gamle og Det nye testamente finnes det en rekke profetier som forkynner Muhammeds komme:

I 5. Mos 33,2 står det: *«Herren kom fra Sinai, han steg op for dem fra Se'ir; han strålte frem fra Parans fjell og kom fra hellige titusener.»* Paran er et fjell i Arabia, og alle henvisningene til Paran gjelder islam. De andre manifestasjonene i denne spesielle profetien er Moses, Jesus (Se'ir er et fjell i Galilea) og Bahá'u'lláh, Hærskarenes Herre. Habakuk 3,3 taler om *«den Hellige fra Paran-fjellet»*. Og i 1. Mos 17,20: *«Og Ismael... : Se, jeg vil velsigne ham og gjøre ham fruktbar og gi ham en såre tallrik ætt; tolv høvdinge skal han bli far til, og jeg vil gjøre ham til et stort folk.»* Muhammed nedstammer fra Abraham gjennom Ismael, og de tolv prinsene er de tolv imamene. 5. Mos 18,18 sier: *«En profet vil jeg opreise for dem av deres brødres midte, liksom dig [Moses], og jeg vil legge mine ord i hans munn.»* Dette kunne ikke vise til israelittene, fordi det sies «brødre» og ikke «sæd». Joh 1,19-21 viser at jødene ventet tre skikkelser: Kristus, Elias og denne **profeten** som var lik Moses. Jødene spurte døperen Johannes om han var Kristus, men han svarte nei. *«Og de spurte ham: Hvad da? Er du Elias? Han sa: Det er jeg ikke. Er du profeten? Og han svarte: Nei.»* Koranen 73:15 sammenligner Muhammed med Moses: *«Vi har sendt dere et sendebud, som frembærer vitnesbyrd for dere, – som Vi også sendte et sendebud til Farao.»* Joh 4,2 sier: *«På dette skal I kjenne Guds Ånd: Hver ånd som bekjenner at Jesus er Kristus, kommet i kjød, er av Gud.»* Dette er selvfølgelig anvendelig på Muhammed. Igjen sier Koranen 61:6: *«Engang sa Jesus, Marias sønn, 'Israels barn, jeg er Guds sendebud til dere, for å stadfeste Loven som foreligger før meg, og bebude et sendebud som kommer efter meg, hvis*

navn er Ahmed'.» Muslimene leser «parakleten» i Joh 16,7, 14,16, 14,26 og 15,26 (også 1. Joh 2,1) som periclyte, eller «stråleglans», som er betydningen av Ahmed.^{1,2} I en utvilsom hadith sier Muhammed: «Jeg har fem navn: Jeg er Muhammed og Ahmed; og Utslettende, som Gud utsletter vantroen ved; og Samler, som vil samle folk; og Sist, det vil si den siste av profetene.»³

Muhammed, som Bahá'u'lláh kalte for «Guds høyt elskede»⁴, er ett med alle de andre manifestasjonene, og derfor må vi kjenne ham så vel som de andre. Til dem som ikke tror, sier Bahá'u'lláh: «Hvis dere nærer det ønske å slå i hjel Muhammed, grip da meg og gjør ende på mitt liv, for jeg er han, og mitt selv er hans selv.»⁵

Den høyeste religiøse rettsinstans i Egypt erklærte i 1926 offisielt bahá'íene for å «tro på kjetteri, å være anstøtelige og skadelige for islam og helt uforenlige med akseptert lære og praksis hos islams ortodokse tilhengere».⁶ Teksten i kjennelsen sier at bahá'í-troen er en ny religion, fullstendig uavhengig, et av verdens etablerte religionssystemer, og at bahá'íer ikke er mer muslimer enn muslimer er kristne eller jøder.^{7, 1} Muslimenes mening om oss er slik at de fremdeles

¹ Se under «Paraclete» i James Hastings: *Dictionary of the Bible* (New York 1909).

² «I Johannes-litteraturen er 'talsmann' en gjengivelse av den greske termen *parákletos*, som egentlig betyr: en som tilkalles, derav betydningen: talsmann, hjelper; fra *parakaleín*, tilkalle (for å få hjelp); oppfordre, formane; oppmuntre, trøste... I paraklet-avsnittene i Johannesevangeliet er Parakleten befullmektiget lærer for de troende, 14,26; 16,13 f., åpenbaringsvitne, 15,26, og ordfører i prosessen mot verden, idet han overbeviser om synd, rettferdighet og dom, 16,8-11. Parakleten er 'sannhetens Ånd', 14,17; 15,26, og skal som sådan vitne om Jesus, 15,26, minne om alt det som han har sagt, 14,26, og veilede til hele sannheten, 16,13.» (Thoralf Gilbrant (red.): *Illustrert norsk bibelleksikon* (Oslo 1965-69), spalte 4313-4314.) [O. a.]

³ 'Alí Ṭabarí, op. cit., s. 42.

⁴ Shoghi Effendi: *The World Order of Bahá'u'lláh* (Wilmette 1938), s. 106.

⁵ *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, s. 101.

⁶ Shoghi Effendi: *Bahá'í Administration* (Wilmette 1928, revidert utgave 1945), s. 121.

⁷ *Bahá'í Administration*, s. 100-101 og 120-121.

dreper oss på gaten i Persia. Da jeg arbeidet i en persisk avis, spurte redaktøren meg om min bahá'í-ring. Jeg forklarte, og han sa: «Var det mangel på religioner, så du måtte velge den?» De sekulariserte muslimer, det vil si de yngre og velutdannede, bryr seg ikke om religion i dag. Men alle muslimer hevder at det ikke ville komme noen ny religion etter Muhammed, siden Koranen erklærer at han er Profetenes Segl. (33:40.) Bahá'u'lláh forklarer imidlertid i *Íqán*² at alle Guds manifestasjoner er Først og Sist, Begynnelsen og Enden – eller, som Åpenbaringsboken sier, Alfa og Omega. Det er åpenbart at vi ikke bør vente oss noen takk for å forsvare Muhammed, verken fra fundamentalistiske muslimer, som har utstøtt oss, eller fra fundamentalistiske kristne, som fordømmer oss som utbredere av islam. Men det har lenge vært gjort urett mot Muhammed, og en bahá'í vil alltid tale sannhetens sak, hva utfallet enn måtte bli.

Situasjonen er, som vi alle vet, denne: Alle religioner er i det indre én og evige, men i det ytre mange og underkastet forandring. Beskytteren skriver om «suksessive, foreløpige og fremadskridende åpenbaringer ... som begynner med Adam og ender med Báb».³ I dag lever vi i alle tidligere tiders lovede tidsalder, på Guds store Dag.

Beskytteren gir de troende anvisning om «å nærme seg studiet av Koranen med ærbødighet og med et sinn rensset for forutfattede idéer»⁴ og om å skaffe seg «solide kunnskaper om historien og læresetningene i islam ... kilden til og bakgrunnen for deres tro».⁵

De kristne synes ikke å forstå at Koranen lærer at man skal tro på alle profetene. Da jeg drog til Persia, fant jeg at mine muslimske slektninger var mer fanatiske kristne enn

¹ Se også *God Passes By*, s. 364 ff. [O. a.]

² S. 161 ff.

³ *The World Order of Bahá'u'lláh*, s. 103.

⁴ *The Advent of Divine Justice*, s. 41.

⁵ Idem.

mine protestantiske kristne slektninger. Koranen lærer at man må akseptere alle manifestasjonene til og med Muhammed, og setter alle på lik linje: «*Si, 'Vi tror på Gud, på det som er åpenbart for oss, og for Abraham og Ismael, Isak, Jakob og stammene, på det som ble gitt Moses og Jesus og profetene fra deres Herre. Vi gjør ingen forskjell på noen av dem, og vi har hengitt oss Ham i tjeneste'.*» (2:130. Se også 3:78; 4:151 og 5:73.) Koranen lærer at Jesus ble født av en jomfru; den har en hel sure – den nittende – som er viet Maria. Den støtter ikke forestillingen om tre guder (4:169, 5:77) eller om at Jesus er Guds sønn: «*Gud er én Gud! Ære være Ham, – at Han skulle ha en sønn!*» (4:169.) Men Muhammed understreker at man må tro på Jesus, og 'Abdu'l-Bahá viser hvordan Koranen gir mye informasjon om Jesu liv som ikke står i evangeliene.¹ Koranen erklærer også at av alle folk er de kristne «*nærmest til å like*» muslimene «*fordi de ikke er hovmodige. Når de hører det som er åpenbart for Sendebudet, ser du deres øyne fylles av tårer over det de erkjenner av sannhet.*» (5:85-86.) 'Abdu'l-Bahá sier at «*Muhammed kjempet aldri mot de kristne. Tvert om, han behandlet dem med vennlighet og gav dem full frihet... I de forordningene han kunngjorde, sies det klart at de kristnes og jødernes liv, eiendommer og lover er under Guds beskyttelse.*»² Ameer 'Alí peker på at Muhammeds rettighetsbrev til de kristne gav dem rettigheter de ikke hadde under sine egne herskere.^{3, 4} Med hensyn til Muhammeds forhold til Det

¹ 'Abdu'l-Bahá: *The Promulgation of Universal Peace* (Chicago 1921-22; 2. utgave Wilmette 1982), s. 201.

² *Some Answered Questions*, s. 25-26.

³ *The Spirit of Islam*, s. 176.

⁴ Se Anton F. Haddad (overs.): *The Oath of Muhammad to the Followers of the Nazarene* (New York 1902). Dokumentet ble skrevet av 'Alí og undertegnet av tjueto av Profetens ledende ledsagere. Det ble gitt til munkene i St. Katarinaklosteret på Sinaifjellet. (Arabisk utgave: *Sunnajatu't-Tarab* av Naufal Effendi Naufal.) [Dokumentet lyder i utdrag]: «*Dette brevet er skrevet til dem som slutter seg til islam ... som en pakt for nasareerens tilhengere ... den som unnlater å adlyde det som står skrevet ... vil bli ansett som en som har forvrent hans*

gamle testamentes folk, så sammenligner Koranen ham med Moses (73:15.), og Muhammed sier at Koranen bekrefter Mosebøkene. «*Før dette forelå Mose skrift som forbillede og som nåde. Dette er en stadfestende Skrift på arabisk sprog, for å advare dem som gjør urett, og som et gledelig budskap for dem som gjør vel.*» (46:11.) Andre steder i Koranen sier han at hans tro er den samme som de som kom før: «*Han har fastsatt for dere som religion det han bestemte for Noa, det Vi har åpenbart deg, og det Vi bestemte for Abraham, og Moses, og Jesus, 'Overhold religionen! Unngå splittelser deri!'*» (42:11.)

Det fremsettes mange grunnløse beskyldninger mot Muhammed, og vi må vite hvordan vi skal gjendrive dem. De er vanligvis av følelsesmessig art, med fokus på kvinner og krig. Søkerens tenkning blokkeres straks av anklagens følelsesmessige innhold, og han vender seg bort.

Det første som sies, er at Muhammed hadde flere koner. Vi bør forklare at da Muhammed trådte inn i verden, fant han at flerkoneri var en alminnelig praksis. Muhammed oppfant ikke flerkoneriet. Parviz, som var konge i Persia på samme tid, hadde 12000 koner. Tabarí forteller hvordan kongen hvert år pleide å sende tre sendemenn rundt om i riket for å fylle på (det allerede noe trangbodde) haremet. Disse ut-

testamente, forkastet hans autoritet, foraktet hans religion og gjort seg fortjent til å forbannes av ham... Når munkene, tilhengere og pilegrimer samles... Vi er sannelig bak dem og skal beskytte dem og deres eiendom...» De var fritatt for alt bortsett fra en frivillig skatt og «må ikke forulempes eller forstyrres eller presses eller tvinges». Deres dommere og munkene skal ha frihet, ingen kirker skal plyndres, ingen koppskatt skal pålegges dem som har tilbedelse som sitt yrke (dommere, munkene). «Jeg skal visselig holde deres pakt ... i øst eller vest, i nord eller sør, for de er under min beskyttelse og er mitt testamentes sikkerhet, mot alle ting som de avskyr.» De rike og arbeidsdyktige skulle betale omtrent 12 dirhamer pr. år i skatt, men ingen ble pålagt å bære våpen, «for muslimene må slåss for dem». «Ikke strides eller kives med dem.» Ingen kristen kvinne skal gifte seg med en muslim uten at hun vil, og hun skal ikke forhindres fra å gå i kirken for å be. «Muslimene må beskytte dem og forsvare dem mot andre. Det påhviler enhver som tilhører de muslimske nasjoner, å avstå fra å motsi eller være ulydig mot denne ed inntil oppstandelsens dag...»

sendingene sendte ikke, som Hollywoods talentspeidere, tilbake en beskrivelse av damene de oppdaget. Tvert imot – hver av dem drog ut **med** en beskrivelse, og det var vedkommendes jobb å finne piker som passet til den.¹

Den jødiske loven satte ingen grenser for hvor mange koner en mann kunne ha. Det gamle testamentes hellige profeter, som Abraham, hadde mer enn én kone. Med hensyn til kristendommen verken innførte Jesus monogami eller forbød flerkoneri. Tidlige kristne geistlige hadde ofte mer enn én kone samtidig. W. E. H. Lecky sier: «En skatt kalt 'culagium', som i virkeligheten var en lisens til prester for å holde konkubiner, ble systematisk innkrevd av fyrster i flere århundrer.»² «En italiensk biskop i det tiende århundre beskrev datidens moral treffende da han erklærte at dersom han skulle bruke kirkeretten mot ukyske mennesker som utførte kirkelige handlinger, ville det ikke bli andre igjen i kirken enn guttene. Og hvis han skulle bruke kirkeretten mot uektefødte, så måtte også de stenges ute.»³ Til sist ble prestene påtvunget askese, noe som medførte at enkelte måtte sende fra seg sine ektevidde koner. «St. Gregor den store beskriver hvor dydig en prest var som av fromhetsgrunner hadde sendt fra seg sin kone. Mens han lå på dødsleiet, skyndte kona seg til ham for å våke ved den sengen som hun i førti år ikke hadde fått lov å dele. Hun bøyde seg over ektemannens tilsynelatende livløse skikkelse for å kjenne om han fortsatt pustet. Da samlet den døende helgen sine siste krefter og utbrøt: 'Vik fra meg, kvinne! Ta bort halmen; her er fortsatt ild.'»⁴

Koranen lærer monogami. Teksten erklærer: «*Ta til ekte det som passer dere av kvinner, to, tre eller fire. Men, hvis*

¹ M. Ṭabarí: *Chronique*, II, s. 312 ff.

² William Edward H. Lecky: *History of European Morals from Augustus to Charlemagne* (London 1859), II, s. 330.

³ Idem.

⁴ Ibid, s. 332.

dere er redde for ikke å kunne gjennomføre full likhet, så nøy dere med én.» (4:3.) Et annet sted erklærer teksten at en slik full likhet ville være umulig: «*Dere vil ikke være istand til å behandle deres hustruer likt, hvor meget dere enn forsøker å holde på det.»* (4:128.)

Det faktum at Jesus ikke giftet seg, var åpenbart ikke ment som et forbilde for menneskeheten, siden dette ville bety at vi døde ut. Koranen sier om de kristne: «*Munkevesenet fant de på, – Vi foreskrev dem det ikke –, kun for å søke Guds velbehag.»* (57:27.) Hele grunntonen i islam er å være i verden, men ikke av den, og å praktisere avholdenhet og nøysomhet. En hadith oppsummerer dette: I Muhammeds husholdning var det blitt drept en geit, og han spurte: «Hva er igjen av den?» Kona ‘Áyishih svarte: «Det er ingenting igjen uten bogen, for vi har sendt resten til de fattige og til naboene.» Muhammed svarte: «Hele geiten er igjen uten bogen.»

Angående Muhammeds egne giftermål, så levde han i sølibat til han var 25 år, og i strengt monogami til han var over femti. Så giftet han seg med en rekke av sine tilhengers enker, for de mannlige muslimene ble stadig drept i kamp. Noen ganger skjedde dette for å forsørge enkene. I andre tilfeller ble ekteskapene inngått på politisk grunnlag for å opprette allianser med andre stammer. Han hadde også to jødiske koner og én kristen og innførte dermed ekteskap på tvers av trostilhørighet. Listen over dem som ble Profetens koner, varierer en del, men det totale antall var omtrent tretten. Muhammed var statsoverhodet, en mektig hersker, som tilhengerne gladelig ville gi hva han enn bad om, til og med livet. Han kunne med letthet ha fulgt datidens skikk ved å ta seg hvor mange koner som helst og ved å leve i nytelse og luksus som de rike i Mekka. I stedet var han alle sitt livs dager så nøysom og avholdende – idet han gav alt til gjester og til de fattige – at hans koner protesterte mot fattigdommen i husstanden. Han gav dem da valget mellom fortsatt å dele

hans fattigdom eller dra sin vei. Dette er teksten i Koranen: «*Du Profet, si til dine hustruer, 'Om dere begjærer jordelivet og dets pryd, så bare kom, og jeg vil utruste dere og sette dere fri på en pen måte...'*» (33:28.) (Englevesenet tiltaler hele tiden Muhammed i andre person og innleder ofte en befaling med «Si:».) Vi leser at da datteren Fátimih giftet seg med 'Alí, var den eneste medgift Profeten kunne gi henne «en seng flettet av palmeblader, en skinnpute fylt med palmefibre, en leirkrukke, et vannskinn og en kurv med noen rosiner og dadler».¹ Fátimihs hender ble svært såre av håndtaket på møllen når hun malte kornet til mel. Hun spurte om hun ikke kunne få en tjenerinne, men Profeten sa nei: «Fordi, min lille datter, i mitt hus har jeg ikke plass til å romme alle de muslimske kvinner som du er én av: Derfor skal du ihukomme Gud ofte og takke ham.»² Kort sagt ble polygami sterkt begrenset som et resultat av islam, og grunnlaget ble lagt for det sanne monogami, som vil bli en av bahá'í-verdenens velsignelser.

Videre sier islams fiender at Muhammed nedverdiget kvinnen. Men vestlige forskere har lenge visst at Koranen gir kvinnene rettigheter som ingen forutgående religion hadde gitt dem. For å bevise dette trenger man bare å sammenligne tekstene i de forskjellige religionene. Enn videre gir Koranen begge kjønn full åndelig likhet: «*Menn og kvinner som har gitt seg Gud i vold, menn og kvinner som tror, viser fromhet, er sannferdige, standhaftige, ydmyke, gir almisser, holder fasten, som holder sitt kjønnsliv i tømme, som stadig kommer Gud ihu, – for dem har Gud rede tilgivelse og en herlig lønn.*» (33:35.)

En annen falsk anklage er at islam ble utbredt ved sverdet. Muslimene viser til den måten kristendommen ble utbredt på, fra Karl den stores nedslakting velsignet av kir-

¹ 'Alí Ṭabarí: *The Book of Religion and Empire*, s. 25.

² Idem.

ken til massakreringen og underkuelsen av indianerne i Amerika. Ameer 'Alí erklærer at «Tilhengerne av 'Fredsfyrsten' uten skrupler brente og voldtok, plyndret og myrdet i fleng gamle og unge, menn og kvinner, helt opp til nyere tid.»¹ Han bemerker at Calvin brente Servet for hans synspunkter på treenigheten, og protestantene applauderte.² Koranen sier: «Der er ingen tvang i religionen.» (2:257.) «Vil du da tvinge menneskene, så de blir troende? Det er intet menneske gitt å tro, unntatt med Guds hjelp.» (10:99-100.) Når Profeten sendte ut ekspedisjoner mot fiendtlige stammer, formante han dem alltid til å vise mildhet: «... la ikke de sakesløse lide noen overlast, spar det svake kjønn, skad ikke spedbarna ... eller de syke ... Avhold dere fra å ødelegge boligene til de innbyggerne som ikke setter seg til motverge; ødelegg ikke livsgrunnlaget for dem.»³ De beseirede samfunn ble gitt valget mellom å godta islam eller å betale en beskjedne koppskatt (jizyah), som forresten også fritok dem for den militærtjeneste som var obligatorisk for muslimer. Ikke-muslimske innbyggere ble kalt dhimmí, beskyttede personer tilhørende andre religioner (ahlu'dh-dhimma).⁴ Den andre kalif omtaler dem til og med i sitt testament når han overgir dem til sin etterfølger: «I hans varetekt overlater jeg dhimmí-ene, som nyter Guds og Profetens beskyttelse. La ham sørge for at pakten med dem blir overholdt.»⁵ At ikke-muslimer hadde det godt under islamsk herredømme, finner man tilstrekkelig bevis for i de mange henvisninger til fremtredende personer fra andre trosretninger ved de muslimske hoff og den lange historien for polemiske skrifter vedrørende islam.

¹ *The Spirit of Islam*, s. 180-181.

² *Ibid*, s. 302.

³ Ameer 'Alí, op. cit., s. 180.

⁴ Imam 'Alí sa: «Dhimmíens blod er som muslimens blod.» (Ameer 'Alí, *The Spirit of Islam*, s. 268.)

⁵ Thomas Walker Arnold: *The Preaching of Islam*, 3. utgave, s. 57.

T. W. Arnold gir følgende eksempel:¹

«En av de spanske muhammedanerne som ble tvunget bort fra sitt hjemland i den siste fordrivelsen av maurerne i 1610, fremfører følgende til forsvar for sine trosfellers toleranse i sin protest mot inkvisisjonens forfølgelser: 'Forsøkte våre seierrike forfedre en eneste gang å utrydde kristendommen i Spania da dette lå i deres makt? Tillot de ikke deres forfedre å utføre sine riter fritt samtidig som de bar sine lenker? Er det ikke et absolutt påbud fra vår Profet at enhver nasjon som erobres av muhammedansk stål, skal, ved å betale en beskjedne årlig skatt, tillates å beholde sin opprinnelige overbevisning, hvor absurd den enn måtte være, eller å slutte seg til den tro de selv synes best om? Hvis det kan ha vært noen eksempler på tvangsomvendelser, så er de så sjeldne at de knapt fortjener å nevnes, og de ble bare forsøkt av mennesker som ikke hadde frykten for Gud og Profeten for øye, og som derved har handlet stikk i strid med islams hellige forordninger og forskrifter, som ikke kan krenkes uten vanhelligelse av noen som vil aktes verdig til å bære den ærefulle benevnelsen «muselman»... Hos oss vil dere aldri kunne fremvise noen blodtørstig, formell domstol [opprettet] på grunn av ulike overbevisninger i trosspørsmål som på noen måte kommer deres avskyelige inkvisisjon nær. Våre armer er sant nok alltid åpne for å ta imot alle som er tilbøyelige til å slutte seg til vår religion; men vår hellige Koran gir oss ikke adgang til å tyrannisere samvittigheten. Våre omvendte får all mulig oppmuntring, og så snart de har bekjent Guds enhet og hans Apostels sendelse, blir de som en av oss, uten forbehold. De ekter våre døtre og bekler stillinger som innebærer tillit, ære og vinning, mens vi nøyer oss med bare å tilplikte dem å ikle seg vår drakt og å fremtre som sanne troende i det ytre, uten noensinne å tilby oss å granske deres samvittighet.»»

¹ Op. cit., s. 143 f.

Arnold tilføyer: «Nettopp denne tolerante holdningen ble gjort til en av hovedartiklene i beretningen om *Maurernes villfarelser og forræderier* som ble nedtegnet av erkebiskopen av Valencia i 1602 da han overfor Filip III i følgende ordelag anbefalte at de burde fordrives: 'At de intet anbefalte så sterkt som denne samvittighetsfriheten i alle religiøse anliggender som tyrkerne og alle andre muhammedanere tillater sine undersåtter å nyte.'»

I disse tider hører vi en hel del om «de fire friheter» – frihet fra nød og frykt, talefrihet og trosfrihet. Trosfrihet er ikke en moderne oppfinnelse – den kan vi takke islam for.

VI DE HELLIGE IMAMER

Da Muhammed lå for døden, bad han om skrivesaker. Han sa: «Hent blekk og papir til meg slik at jeg kan nedtegne for dere et skrift som for alltid vil forhindre dere fra å fare vill.» Men ‘Umar sa: «Han er forvirret av smerte. Vi har Guds Bok, som er tilstrekkelig.» Dermed trettet følgesvennene ved dødsleiet om de skulle hente papir og skrive ned ordene eller ikke, og Muhammed sendte dem bort.

Da Mekka ble tatt, var sure 110 i Koranen blitt åpenbart. Muhammed anså den for å være et varsel om sin egen død. Den erklærer: «*Når Guds hjelp kommer, og seieren, og du ser menneskene tre inn i Guds religion flokkevis, – lovpris da Herren, og be Ham om tilgivelse! Han er full av miskunn.*» Overleveringen sier at etter denne åpenbaringen kalte han Fátimih til seg og sa: «Min datter! Jeg har fått hint om at slutten nærmer seg for meg.» Og Fátimih gråt. Og han sa: «Hvorfor gråter du...? Vær trøstet.»

De skjulte ord er Fátimihs skjulte bok – ordene som Gabriel overbrakte for å lindre hennes smerte. For hun hadde sett faren dø og splittelsen innenfor islam begynne like for øynene på seg førti dager etter at Profeten var gått bort. Sjia-muslimene trodde at disse ukjente ordene som var rettet til Fátimih, var i varetekt hos Den lovede som ville utgå fra hennes etterslekt. Og de ble kalt «skjult» fordi innholdet har vært ukjent ned gjennom århundrene.

Muhammed hadde utpekt sin etterfølger i utvetydige vendinger, men ingenting var blitt skrevet ned. Koranen, som er så detaljert i andre ting, tier på dette punktet.

Da Profeten var på vei hjem fra sin avskjedsvalfart til Mekka, lot han karavanen stanse. Han bad folkemengden om å samle seg i skyggen av noen tornebusker og fikk dem til å bygge en prekestol av saler i nærheten av Khumm-dammen.

Så fikk han ‘Alí til å reise seg og sa: «Den som har meg som sin mester, har ‘Alí som sin mester... Jeg er blitt kalt til Guds port, og jeg skal snart dra bort ... for å bli skjult for dere.» Så talte han om to skatter han ville levne dem: «Den største skatten er Guds Bok... Hold fast ved den og mist den ikke og endre den ikke. Den andre skatten er mine etterkommeres slekt.»

Islams store tragedie er at tre menn etter hverandre overtok ledelsen av troen i en periode på tjuefire år, og at imam ‘Alí ble tvunget til side hele denne tiden. Han må ha lidd ubeskrivelige kvaler når han så den uopprettelige skaden som ble gjort, mens han hele tiden visste i sitt hjerte at han var den Gud hadde ment – imamen, den som står foran folket, beskikket av Gud og inspirert av Gud.

Muhammed var død. Folket kunne ikke godta dette. De hadde truffet ham i moskéen bare kort tid før, ekkoet av stemmen hans hang ennå igjen der. ‘Umar kom inn i rommet og lettet på kledet som dekket Profeten. Så stod han i gatedøren og forkynte for folket at Muhammed bare hadde be-svimt. ‘Alí bare så på ‘Umar og gråt. Abú Bakr kom inn, lettet på det stripete kledet og kysset den dødes ansikt. Så sa han: «Kjær var du i livet, kjær er du i døden.» Så skyndte han seg til moskéen, bebreidet ‘Umar og sa: «Den som dyrker Muhammed, la ham vite at Muhammed er død. Men den som dyrker Gud, la ham vite at Herren lever.» Og mens den utpekte imamen, ‘Alí, sørget ved sin elskedes legeme, som ennå ikke var blitt vasket med tanke på begravelsen, tok ‘Umar og Abú Bakr seg av utnevnelsen til kalif (etterfølger). I moskéen foreslo lederne av de forskjellige gruppene både ‘Alí og andre som etterfølgere, da ‘Umar avgjorde saken ved å sverge troskap til Abú Bakr, som selv hadde foreslått ‘Umar. Begge synes å ha samarbeidet med den andre, mot ‘Alí.

Profeten ble vasket av ‘Alí for gravferden uten at klærne ble tatt av, mens noen holdt vannkarene. Så ble Profeten hyl-

let i tre likkleder, to hvite og ett stripet, og dekket med duftende salver. Så ble graven gravet i ‘Áyishih’s hus, i det samme rommet som dødsleiet hadde vært. Folket kom for å be ved legemet mens det lå ved siden av graven. Og da alt dette var gjort, senket noen av dem det ned. ‘Alí var den siste som klatret opp av graven før den ble fylt med jord.¹

I to år og tre måneder var Abú Bakr kalif. Før sin død fikk han alle til å være enige i å akseptere ‘Umar som kalif, selv om enkelte innvendte at han var ubehøvlet og hard. I mellomtiden var imperiet i ferd med å ta form. Romerne var slått, under Herakleios. Perserne var slått. Jerusalem overgav seg; folk strømmet inn i troen i flokkevis. ‘Umar ble snikmyrdet, drept av en slave som svingte et abessinsk sverd med to klinger og håndtak på midten, og som kunne brukes til å slå i to retninger på samme tid. Dette gjorde det av med kalifen. Men selv mens han var i ferd med å dø av sårene, stengte han ‘Alí ute fra embetet ved å utnevne et råd bestående av seks personer, hvorav ‘Alí var den ene, som skulle drøfte etterfølgelsen.² I tre dager samtalte de i et bevoktet rom før de ved diverse politiske intriger klarte å utpeke ‘Uthmán.

Når noe er prinsipielt galt, begynner det snart å vise seg i praksis, å bli åpenbart for utenverdenen. Det var under ‘Uthmán at ulydigheten mot Muhammed begynte å vise opplagte konsekvenser, slik at de troende reiste seg i vrede mot kalifen. ‘Uthmán var gammel og svak, av omaijadenes slekt, en familie som i generasjoner hadde vært i opposisjon til Muhammeds slekt. Han hadde fått støtte til embetet av omaijaden Abú Sufyán – en mann som var tilgitt av Muhammed, men som var Profetens erkefiende, som ledet Mekkas hærstyrker mot ham, og som var mannen til Hind, den

¹ Jf. M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 217 ff.

² Da ‘Alí kom ut fra rådet ved ‘Umars dødsleie, sa han til ‘Abbás: «Denne mannen har tatt makten fra Baní Háshim... Han har opprettet en gruppe der den ene står i ledtong med den andre.» (M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 549-550.)

kvinnen som rev ut innvollene av en muslimsk helt ved Uhud. Jeg leste en gang et gammelt tibetansk skuespill der de troende hadde gjort offeret ferdig og lagt det på alteret da en ravn kom flygende og stjal offeret. Det var dette som skjedde med islam; raven stjal offergaven. Det sies at ‘Uthmán en gang satt ved en brønn og lekte med Profetens signetring, som også hans to forgjengere hadde båret. Som han tok den av og på fingeren, falt den i brønnen og ble aldri funnet igjen. Om denne historien er sann eller bare et symbol, gjør ingen forskjell til eller fra. ‘Uthmán tok til å tømme det offentlige skattkammer til fordel for sine slektninger idet han sa at det var en plikt å gi til de fattige. ‘Alí bemerket: «Du kunne ha gitt dem ett tusen eller to tusen dirhamer istedenfor femti tusen.»¹ Han begynte å utnevne sine egne folk, omai-jadene, til embeter rundt om i riket og la makten i deres hender. De to første kalifene hadde ofte rådspurt ‘Alí. «De fleste av de store tiltakene som ‘Umar satte i gang for folkets velferd, kunne tilskrives hans råd. [For han var] Alltid rede til å hjelpe de svake og til å gjøre uretten god igjen for dem som hadde lidd overlast.»² ‘Uthmán søkte ikke ‘Alís råd. Beretningene viser at ‘Uthmán var vek og sutrete. Han valgte alltid feil og appellerte så til folks sympati i et svakt fundert forsvar for seg selv. Han lovet alltid bot og bedring og fortsatte så som redskap for sin vesir Marván, en mann som Muhammed hadde forvist. At ‘Uthmán fastet og leste i Koranen hele tiden, er ikke imponerende i lys av hans gjerninger. Snart vokste det frem en bevegelse i Egypt som ventet Muhammeds gjenkomst (år 35 e.h.³). En av deres trossetninger var ‘Alís rett til å være overhode for islam. Ṭabarí forteller hele historien. Og i alle disse årene holdt ‘Alí seg i bakgrunnen for å bevare enheten. Han hadde tilbrakt livet med intellektuelle sysler og med å undervise folket, for han

¹ M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 592-593.

² Ameer ‘Alí: *A Short Story of the Saracens* (London og New York 1889), s. 53.

³ Etter hedsjra.

var en fremragende lærd og skribent. Da nå de troende reiste seg for å fremme hans sak, avslo han å tilegne seg embetet med makt. Han gjorde sitt beste for å bevare orden og tok ikke trosfellenes side mot den regjerende kalifen. Tvert om. Siden ‘Uthmán var den behørig innsatte hersker, støttet han ham og gav ham råd om hvordan han kunne gjenvinne sin tapte ære ved å unnskyldte seg offentlig og forbedre seg. ‘Uthmán lovet å følge ‘Alís råd, men så, etter å ha ombestemt seg og vaklet, gjorde han det motsatte. Det synes som om det skjulte motiv hos samtidens lederskikkelser alltid har vært at de hatet ‘Alís fremragende dyktighet. En gang bønnfalt ‘Uthmán ‘Alí om å si at en bestemt person han hadde utnevnt ikke var verre enn en utnevnt av ‘Umar. ‘Alí svarte: «‘Umar hadde foten på nakken av sine representanter – du gir dem frie tøylar. Mu’áviyyih (sønn av Hind og Abú Sufyán og nå, ved ‘Uthmáns nåde, guvernør i Syria) var mer redd for en av ‘Umars slaver enn for ‘Umar selv – du lar ham gjøre som han vil og lytter ikke til klager.»¹ Troende fra andre land flokket seg til Medina for å protestere mot det skandaløse styret til personer utnevnt av ‘Uthmán. For bare å gi ett eksempel på hva som foregikk: Kalifens halvbror var utnevnt (i beste tjuende-århundre-tradisjon!) til guvernør i Kúfa. I beruset tilstand gikk han til moskéen og ledet menighetsbønnen. Han unngikk døden ved steining bare ved å løpe tilbake til palasset, mens han sang: «Hvor det finnes nok av vin og sang, der vil dere finne meg!»²

‘Uthmán bønnfalt ‘Alí om å få de protesterende til å gå sin vei. ‘Alí overtalte dem til å dra, og så, da faren var over, gikk ‘Uthmán til moskéen og fortalte folket at de hadde dratt fordi det var bevist at deres klager var grunnløse. Ved dette ble det ropt i hele moskéen: «Angre, ‘Uthmán!» Til slutt brøt det ut borgerkrig med kamper i gatene og rundt ‘Uthmáns

¹ M. Ṭabarí: *Chronique*, III, s. 587 ff.

² Dozy, op. cit., s. 30.

hus. Og selv om ‘Alí og hans sønner kjempet for å forsvare den gamle stymperen, brøt mobben seg inn og drepte ham. Ifølge Ibn Battúta kunne man i Basra i det 14. århundre fremdeles se utstilt en koran tilsølt av ‘Uthmáns blod på den siden han leste da de drepte ham. I mange dager var det ingen som ville la ham få en bære til begravelsen engang. Til slutt bar man ham til graven liggende på en av de ødelagte dørene fra hans eget hus.

Vel, det var ‘Uthmán som gav de omaijadiske kalifer spillerom, de som ‘Abdu’l-Bahá lærer oss er dyret i Åpenbaringsboken, som førte krig mot Guds to vitner, Muhammed og ‘Alí.¹ «’... da skal dyret som stiger op av avgrunnen, føre krig mot dem og seire over dem og drepe dem.’² Dette dyret betyr Baní-Umayyih som angrep dem fra villfarelsens avgrunn, og som reiste seg mot Muhammeds religion og ‘Alís person – med andre ord, mot Guds kjærlighet.»³

Lederne og befolkningen sverget nå troskap mot ‘Alí og sa: «Verden er uten et åndelig overhode, og ingen har større rett til dette embetet enn du.» Og så, til sist, etter 25 år, fikk Muhammeds rette etterfølger lov til å utføre funksjonen som beskytter (*viláyat*) – for imamene var beskyttere, men det var for sent. I sin kommentar til kapittel 11 og 12 i Johannes’ åpenbaring forklarer ‘Abdu’l-Bahá hva som skjedde med Muhammeds tro.

‘Alí, som ikke et øyeblikk ville inngå kompromiss med ondskap, avsatte straks de uverdige omaijadiske embetsmennene, slik at Mu‘ávíyyih reiste seg mot ham med syriske tropper. I mellomtiden samlet Muhammeds enke ‘Áyishih sine styrker mot ham. Hun hadde lenge hatet ‘Alí (og hengivenhet til ‘Alí var datidens trosprøve, akkurat som hengivenhet til Shoghi Effendi er våre dagers trosprøve). «Når

¹ *Some Answered Questions*, s. 53 ff.

² Åp 11,7. [O. a.]

³ *Some Answered Questions*, s. 60.

‘Áyishih ønsket noe gjort,» sier en moderne skribent, «ble det gjennomført uten hensyn til moral.»¹ Hun red til kamp mot ‘Alí i et rødt telt som var remmet fast på ryggen av en kamel. Snart var teltet gjennomboret og struttet av lanser og piler. Ti tusen muslimer var døde, og ‘Alí, som hadde bønnfalt om fred, vant slaget. Men det kom andre slag og forræderier, og til slutt led den første imamen martyrdøden i moskéen i Kúfa i år 661.

Til og med i dagens Persia er det slik at hvis mannfolk skal utføre et anstrengende arbeid eller bære en tung bær, så går de sammen og roper «Yá ‘Alí!». ‘Alí var Beskytteren (Valí) og Guds Løve. Da Muhammed omfavnet ham etter avskjedsvalfarten, sa han: «Han er for meg hva Aron var for Moses... Måtte Gud være hans venners venn og hans fienders fiende, hjelpe dem som hjelper ham og forpurre deres håp som forråder ham.»² ‘Abdu’l-Bahá sier at «Muhammed var roten og ‘Alí grenen, slik som Moses og Josva».³ ‘Alí ble også kalt «Guds Hånd». Han var Profetens fetter, adopterte sønn og svigersønn. Han var den første mannlige troende siden han hadde godtatt islam som barn. Han var ektemannen til den store Fátimih (ekteskapet ble inngått i år 624), som muslimene kaller «Vår Lysets Frue», og de to var foreldre til de neste imamene, Hasan og Husayn. Husk at for sjia-islam er Bahá’u’lláh den gjenkomne Husayn,⁴ og at Báb er av Fátimihs ætt.

‘Alí var en bredbygd og kraftig mann, middels høy og rødlett med tett, kledelig skjegg. Han var totalt hengiven overfor Muhammed, hadde enkle vaner og var strengt ærlig. Hvis han i tiden som kalif hadde arbeid å gjøre om kvelden, pleide han å tenne et talgelys. Så snart statsarbeidet var over,

¹ Ronald Victor Courtenay Bodley: *The Messenger*, s. 349.

² Se Dwight Martin Donaldson: *The Shi‘ite Religion. A history of Islam in Persia and Irak* (London 1933).

³ *Some Answered Questions*, s. 57.

⁴ S. Effendi: *God Passes By*, s. 94.

og han var fri, pleide han å blåse det ut og sitte i mørket heller enn å bruke folkets lys. Når han bad, var han så oppslukt at en gang da foten hans var blitt truffet av en pil i kamp, ventet man med å trekke den ut til han bad, for da visste man at han ikke ville kjenne smerten. I slag var han dristig og er blitt kalt for ridderlighetens store forbilde. Det var han som tok Profetens plass da Muhammed flyktet fra Mekka, og som lå på Profetens divan innsvøpt i hans grønne kappe. Han kjempet sammen med Muhammed ved Badr, han ble såret seksten ganger ved Uhud, han kjempet mann mot mann i slaget ved grøften, og han førte bort banneret ved Khaibar. Men enda modigere enn dette var det at han avstod fra sin rettmessige plass i troen i et kvart århundre for å beskytte den. Han var en svært fullkommen, edel ridder.¹

Etter ‘Alí ble omajjaden Mu‘ávíyyih kalif, og etter ham hans beryktede sønn Yazíd. Regjeringssetet ble flyttet fra Medina til Syria. Da folket i Medina fant ut at Yazíd var en drukkenbolt og en blodskjender, at han spilte lutt, omgikkes røvere, lekte seg med jakthunder og aldri deltok i bønn, rotet de til moskéen i Medina i raseri og forlangte hans avskjed. Da sendte han ut en hær og plyndret Profetens by. Sju hundre som kunne Koranen utenat, ble drept i plyndringen av Medina, og åtti av Profetens alderstegne ledsagere. I moskéen som Muhammed hadde bygget, ble rommet mellom Profetens grav og hans stol brukt til hestestall – et sted som han selv hadde kalt «Paradisets Hage». Mennene ble drept, barna

¹□ Muhammed utpekte ofte ‘Alí til å overta sin egen plass. Når en eller annen beduin var blitt drept ved en feiltagelse, var det ‘Alí som ble sendt for å rette på saken. Det var han som skrev charteret for de kristne i Najrán. En gang Muhammed forlot Medina, lot han ‘Alí være *khalífa* idet han sa: «O ‘Alí, er du ikke tilfreds med at du er for meg hva Aron var for Moses?» Da sa *munáfiqún* (hyklerne) at ‘Alí var blitt igjen fordi han var redd for kamp, hvorpå ‘Alí red etter Profeten og fortalte ham det og sa: «*Kadhhabú - De løy.*» I følge Ibn Hishám sa han: «*Wá lákin-ní khallaftuka lammá turikta vará’í; fa’rjáfafa’khlifnífí ahlí wa ahlík.*» Det var ‘Alí som fikk i oppdrag å lese utstøtelseserklæringen som forbød avgudsdyrkerne å utføre sine hedenske riter ved Kaba. (Jf. Ameer ‘Alí: *The Spirit of Islam* (revidert utgave 1922), s. 97 ff.)

tatt til slaver og kvinnene voldtatt av kalifens soldater. Hjelperne, Muhammeds følgesvenner i Medina, unnslopp siden de kunne slutte seg til hæren i Afrika, den som senere drog over til Spania (i år 712). I det trettende århundre spurte en reisende i Medina om noen av hjelpernes etterkommere var igjen. Én gammel mann og én eldre kvinne ble da pekt ut.¹ Under omaijadenes herredømme ble den hellige by overlatt til flokker av hunder og ville dyr. Omaijadene hersket i hundre år ved hjelp av sverd og gift, inntil en mann kalt «Blodsutgyteren» tilintetgjorde dem.

Betegnelsen shí'ah begynte å komme i bruk etter at Mu'ávyyih tok makten. Det henviser til 'Alís tilhengere eller parti eller familie. Sjiaenes imam er hellig, plettfri (ma'şum), guddommelig utnevnt, guddommelig ledet. Han er en åndelig leder. Sunnienes kalif er en verdslig hersker, valgt av folkets ledere og hyllet av folket. 'Alí var troens fortolker, han hadde den indre kunnskap og det indre lys. Mordet på ham endret islams historie.

Alle imamene ble drept, kanskje med unntak av den siste, som døde som barn i år 260 e.h. og ble etterfulgt i sekstini år av fire på hverandre følgende «Porter» (abváb-i-arba'ih), som ble kjent som hans mellommenn. Så var alt fullstendig stille i islam helt til Báb fremstod i 1260 e.h. (I suren om «Tilbedelse» står det: «*Han utsender Sitt styrende ord fra himmelen til jorden. Så stiger det opp til Ham på en dag, hvis mål er tusen år etter deres regning.*» (32:4.) Herav viktigheten av «år seksti».) Sjia-muslimene hevder at den tolvte imam ikke døde, men forsvant ned i en underjordisk gang ved Surra-man-Ra'á og nå bor i en av de mystiske byene Jábulqá eller Jábulzá, og at han vil komme frem ved tidenes ende og innvarsle tusenårsriket. Da jeg var i Persia, hørte jeg dem messe fra minaretene: «O Tidsalderens Herre (Şáhibu'z-Zamán), kom snart; verden er falt fra – sett din

¹ Jf. Dozy, s. 60 ff.

fot i stigbøylen!» De preget til og med sølvmynter i hans navn.

Ved sin død utpekte 'Alí sønnen Hasan til imam, og han ble forgiftet. Sammen med en liten gruppe av tilhengere samt kvinner og barn ble så Husayn, den tredje imam, forrådt av mennene fra Kúfa, de som hadde sverget troskap til ham og bedt ham komme og være deres hersker. Han og følget ble omringet i sanden og avskåret fra elven slik at de skulle omkomme av tørst. Alene og gruppevis ble mennene slaktet ned. Husayns hest ble felt. Husayn selv satt på bakken, svak av tørst. Soldater kom for å drepe ham, men ingen torde. Hans lille sønn gråt, så han tok ham i armene. En pil drepte den lille. Han la barnet ned på jorden og sa: «Vi kommer fra Gud, og til ham vender vi tilbake.» Så reiste han seg, gikk mot Eufrat og bøyde seg ned for å drikke. En pil traff ham i leppene, og blodet strømmet. Soldatene omringet ham og skjøt ham sakte ned inntil han falt om kull av de mange sår-ene og døde. De red hestene over den døde kroppen, kuttet hodet av og satte det på en lanse. Som fiendens general rapporterte til kalifen: «Deres legemer var vanæret og nakne, klærne blandet med sanden, ansiktene tilskitnet av jord, og vinden blåste over dem.» Da hodet til Husayn, Muhammeds barnebarn, ble ført til Kúfa, slo guvernøren til munnen med stokken sin. En gammel muslim var til stede, og han gråt og ropte ut: «Akk! På disse leppene har jeg sett leppene til Guds Profet.»

Gibbon kommenterer denne forbrytelsen, som berørte den muslimske verdens samvittighet i en slik grad at perserne den dag i dag bærer sørgeklær for Husayn i to av årets måneder: «Selv i fjerne tider og himmelstrøk vil de tragiske bildene av Husayns død vekke sympati hos den kjøligste leser.»¹

Bahá'u'lláh lærer oss i *Íqán*: «Skulle vi ønske å vise deg

¹ Edward Gibbon: *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire* (London 1776-88).

et glimt av mysteriene ved Husayns martyrdød og åpenbare dens frukter for deg, kunne disse sidene aldri strekke til, ei heller uttømme deres betydning.»¹ Og igjen sier han: «Mine forfølgere halshugget meg, førte mitt hode høyt hevet fra land til land, bar det frem for den vantro mengdens blikk og la det på de egensindiges og troløses seter.»²

¹ S. 129.

² *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh*, s. 89.

Bibliografi

Bahá'í-kilder:

Bahá'u'lláh: *The Kitáb-i-Íqán. The Book of Certitude* (Wilmette 1931; 2. utgave 1950).

Barney, Laura Clifford (red.): *Some Answered Questions* (Wilmette 1954).

Effendi, Shoghi (red., overs.): *The Dawn-Breakers* (Wilmette 1932).

Effendi, Shoghi: *The Promised Day Is Come* (Wilmette 1941).

Andre kilder:

'Alí, Ameer: *The Spirit of Islám* (London 1891; ny utgave London 1935).

al-Suhrawardy, Sir 'Abdu'lláh al-Mamun (red.): *The Sayings of Muhammad* (London 1905; revidert utgave London 1941 («The wisdom of the East series»)).

Arnold, Thomas Walker: *The Preaching of Islam* (New York 1913).

Browne, Edward Granville: *A Literary History of Persia* (London 1902).

Darmesteter, James: *Le Mahdi depuis les origines de l'Islam jusqu'à nos jours* (Paris 1885).

Dermenghem, Emile: *Life of Mahomet* (London 1930).

Donaldson, Dwight M.: *The Shi'ite Religion* (London 1933).

Field, Claud Herbert Allwynne: *Mystics and Saints of Islam* (London 1910).

Lane-Poole, Stanley: *Speeches and Table Talks of the Prophet Muhammad* (London 1882).

Levy, Reuben: *A Baghdad Chronicle* (Cambridge 1929).

Nicholson, Reynold Alleyne: *A Literary History of the Arabs* ([uten sted] 1898; 2. utgave Cambridge 1930).

Rodwell, Johan Medows (overs.): *The Koran* (London 1861).

Sale, George (overs.): *The Koran* (London 1734).

Utvidet kildefortegnelse

- [‘Abdu’l-Bahá]: *Makátíb-i-‘Abdu’l-Bahá* (Egypt 1921).
- ‘Abdu’l-Bahá: *The Promulgation of Universal Peace* (Chicago 1921-22; 2. utgave Wilmette 1982).
- ‘Alí, ‘Alláma ‘Abdulláh Yúsuf (overs.): *The Holy Qurán: an interpretation in English with the original Arabic text in parallel columns ...* (Lahore 1934-).
- ‘Alí, Ameer: *A Short Story of the Saracens* (London og New York 1889).
- ‘Alí, Ameer: *The Spirit of Islám* (London 1891; ny utgave London 1935).
- ‘Alí, Mauláná Muhammed: *Muhammad the Prophet* (Lahore 1924).
- ‘Alí, Mauláná Muhammad: *The Holy Qur‘án* (Lahore 1951; 4. utgave).
- al-Suhrawardy, Sir ‘Abdu’lláh al-Mamun (red.): *The Sayings of Muhammad* (London 1905; revidert utgave London 1941 («The wisdom of the East series»)).
- Arnold, Thomas Walker: *The Preaching of Islam* (New York 1913).
- Bahá’u’lláh: *Epistle to the Son of the Wolf* (Wilmette 1941).
- Bahá’u’lláh: *The Kitáb-i-Íqán. The Book of Certitude* (Wilmette 1931; 2. utgave 1950).
- Barney, Laura Clifford (red.): *Some Answered Questions* (Wilmette 1954).
- Berg, Einar (overs.): *Koranen* (Oslo 1980).
- Bodley, Ronald Victor Courtenay: *The Messenger* (New York 1946).
- Dars-i-Akhláq.*
- Dermenghem, Emile: *Life of Mahomet* (London 1930).
- Donaldson, Dwight Martin: *The Shi‘ite Religion. A history of Islam in Persia and Irak* (London 1933).
- Dozy, Reinhart Pieter Anne: *Spanish Islam. A history of the Moslems in Spain ...* (London 1913).

- Effendi, Shoghi: *Bahá'í Administration* (Wilmette 1928; revidert utgave 1945).
- Effendi, Shoghi (red., overs.): *Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh* (Wilmette 1939).
- Effendi, Shoghi: *God Passes By* (Wilmette 1944).
- Effendi, Shoghi (red., overs.): *Prayers and Meditations* (Wilmette 1938).
- Effendi, Shoghi: *The Advent of Divine Justice* (Wilmette 1939).
- Effendi, Shoghi (red., overs.): *The Dawn-Breakers* (Wilmette 1932).
- Effendi, Shoghi: *The Dispensation of Bahá'u'lláh ... A supplement to "Bahá'í Administration"* (London 1947).
- Effendi, Shoghi: *The World Order of Bahá'u'lláh* (Wilmette 1938).
- El-Mougy, I. H. (overs.): *Al Bukhari. A collection of Muhammad's authentic traditions* ([Cairo] 1936-).
- Gibbon, Edward: *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire* (London 1776-88).
- Gilbrant, Thoralf (red.): *Illustrert norsk bibelleksikon* (Oslo 1965-69).
- Guillaume, Alfred: *The Traditions of Islam. An introduction to the study of the Hadith literature* (Oxford 1924).
- Gulick, jr., Robert Lee: *Muhammad the Educator* (Lahore 1961).
- Haddad, Anton (overs.): *The Oath of Muhammad to the Followers of the Nazarene* (New York 1902).
- Hastings, James (red.): *Dictionary of the Bible* (New York 1909).
- Houdas, Octave Victor og William Marçais (overs.): *El-Bokhári. Les Traditions islamiques...* (Paris 1903-14).
- Kamál-ud-Din, Khwája: *The Ideal Prophet* (Woking 1925).
- Lane-Poole, Stanley: *Speeches and Table Talks of the Prophet Muhammad* (London 1882).
- Lecky, William Edward: *History of European Morals from*

- Augustus to Charlemagne* (London 1859).
- Moore, Ernest Carroll: *The Story of Instruction* (New York 1936-38).
- Muir, Sir William: *The Life of Mohammad, from original sources* (Edinburgh 1912; ny, revidert utgave Edinburgh 1923).
- Rodwell, Johan Medows: *The Koran* (London 1861).
- Sale, George: *The Koran* (London 1734).
- Tabarí, 'Alí: *The Book of Religion and Empire* (Manchester 1922).
- [Ṭabari, Mohammed]: *Chronique de Abou Djafar Mo'hammed-ben-Jarír Ben Yazid Tabarí* (oversatt av Hermann Zotenberg) (Paris 1871).

Glimt fra Koranen

1. «Enhetsbekjennelsen» (sure 112)

*I Guds, den Barmhjertiges, den Nåderikes navn
Si, 'Han er Gud, Én. Gud, den éne Omsorgskilde. Ikke har
Han avlet noen, ei heller er Han selv blitt avlet. Ingen er
Hans like'.*

2. «Hjelpen» (sure 110)

*I Guds, den Barmhjertiges, den Nåderikes navn
Når Guds hjelp kommer, og seieren, og du ser menneskene
tre inn i Guds religion flokkevis, – lovpris da Herren, og be
Ham om tilgivelse! Han er full av miskunn.*

3. Daglig lesning som obligatorisk bønn – «Kua» (sure 2:1-4)

*I Guds, den Barmhjertiges, den Nåderikes navn
Alif Lam Mim¹
Dette er Skriften , – tvil har ingen plass. Den gir ledelse for
de gudfryktige, for dem som tror på det Skjulte, forretter
bønnen, og som gir av det som Vi har gitt dem, for dem som
tror på det som er åpenbart deg, og som er åpenbart før din
tid, og som er fullt forvissset om det kommende liv Disse er
det som følger Herrens ledelse. Dem vil det gå godt!*

4. Profetenes enhet (sure 2:130)

*Si, 'Vi tror på Gud, på det som er åpenbart for oss, og for
Abraham og Ismael, Isak, Jakob og stammene, på det som
ble gitt Moses og Jesus og profetene fra deres Herre. Vi gjør
ingen forskjell på noen av dem, og vi har hengitt oss Ham i
tjeneste'.*

¹ Mange av Koranens kapitler innledes av frittstående bokstaver som for eksempel her – ALM på arabisk. Forskerne har fremsatt ulike tolkninger av deres indre betydning.

5. Sann fromhet (sure 2:172)

Fromheten består ikke i at dere vender ansiktene (i bønn) mot øst eller vest. Sann fromhet er : Å tro på Gud og på Dommens dag, på englene, Skriften og profetene, å gi bort av det man har, om det enn er kjært, til slektninger, faderløse og fattige, veifarende og tiggere, og til frikjøping av slaver, å forrette bønnen, å utrede det rituelle bidrag, å overholde inngåtte avtaler, å være tålmodig i ulykke og nød og i trengselens tid. Disse gjør troen sann. Disse er de sanne gudfryktige.

6. Hovmod overfor Guds sendebud (sure 2:81)

Vi gav i sin tid Moses Skriften, og Vi sendte sendebud etter ham. Jesus, Marias sønn, gav Vi klare bevis, og Vi støttet ham med den Hellige Ånd. Er det ikke slik at hver gang et sendebud kommer til dere med noe dere ikke liker, så opptrer dere hovmodig, beskylder noen av dem for løgn, og dreper andre?

7. Guddommelige prøver (sure 29:1-2)

Tror menneskene at de blir latt i fred ved at de sier, 'Vi tror', og at de ikke vil bli satt på prøve? Vi satte på prøve dem som levet før. Gud vil visselig vite om de sannferdige og de løgnaktige.

Noen viktige begivenheter i islams historie

- 570 e.Kr. Muhammed blir født i Mekka.
- 590 Pest i Roma. Gregor I den store.
Khusrou II hersker i Persia.
- 610 Herakleios blir konge.
- 619 Khusrou II holder Egypt, Jerusalem, Damaskus og
har hærstyrker ved Hellesponten.
Tang-dynastiet begynner i Kina.
- 622** Muhammed flytter til Medina. Islamsk tidsregning
begynner.
- 623 Slaget ved Badr betyr et gjennombrudd for islam.
- 627 Herakleios seirer over Persia i slaget ved Ninive.
Mekka beleirer Medina.
- 628 Muhammed henvender seg til verdens herskere.
- 630 Mekka overgir seg til Muhammed.
- 632 Muhammed går bort. Abú Bakr velges til kalif.
- 634 Jarmuk. Muslimene tar Syria. ‘Umar blir kalif.
- 638 ‘Umar inntar Jerusalem.
- 643 ‘Uthmán blir valgt til den tredje kalif.
- 656 ‘Uthmán blir myrdet.
- 661 ‘Alí dør som martyr.
- 662 Mu’ávíyyih blir valgt til kalif.
- 680 Imam Husayn dør som martyr ved Karbila.
- 711 Muslimer erobrer store deler av Spania.
- 732 Karl Martell beseirer araberne i slaget mellom
Poitiers og Tours.
- 763 Kalif Al-Mansur bygger ny hovedstad – Bagdad.
Kunst og vitenskap blomstrer.
- 869 Den tolvte imam blir født. Imidlertid forsvinner
han – «Den skjulte imam».
- 1099 Jerusalem inntas av frankerne.
- 1187 Saladin gjenerober Jerusalem.
- 1235 Kristne gjenerober Spania – unntatt Granada.
- 1258 Mongolene invaderer Bagdad.
- 1492 Granadas fall betyr slutten på alt muslimsk styre i
Spania.

Marzieh Gail

Marzieh Gail er datter av avdøde Ali-Kuli Khan Nabil, en persisk diplomat og forsker som var Persias øverste diplomatiske representant i De forente stater i Theodore Roosevelts, Tafts og Wilsons presidenttid. Hun ble født i De forente stater av sin amerikanske mor og ledsaget sine foreldre til ulike poster i offentlig tjeneste, deriblant Teheran, der hun ble presentert ved hoffet for den daværende kronprinsregenten.

Fru Gail tok eksamen med utmerkelse og Phi Beta Kappa fra Stanford University og har graden M. A. fra University of California i Berkely. Hun var den første kvinne som arbeidet i staben ved en avis i Teheran. Som en bahá'í pioner tilbrakte hun senere ti år i Europa, der hun også forsket i middelalderens og renessansens historie.

Fru Gail er godt kjent for bahá'íene for sine oversettelser fra persisk og arabisk av Bahá'u'lláhs *The Seven Valleys* og av 'Abdu'l-Bahás *The Secret of Divine Civilization* og *Memorials of the Faithful*. Hennes historiske produksjon omfatter *Persia and the Victorians* (anbefalt av en bokklubb), *The Sheltering Branch* og to studier av pavedømmet i middelalderen, *Avignon in Flower* og *The Three Popes*. Boken *Life in the Renaissance* er oversatt til italiensk, fransk og spansk.